45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 155 Կ. ՊՈԼԻՍ 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ/1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1901 20 ՐԷՃԷՊ 1319 — 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1317 ՈՒՐԲԱԹ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ-Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUME-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճաssէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50
Դաւառներու համար	108 ղրշ.	60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحبی امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جواردنده ۳۸ نومرولی داره خصوصه

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՄԵՐ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԸՄԲՌՆՈՒՄԸ

Տասնեակ տարիներ չիկան, որ հայ ընտանիքներու պատկանող աղջիկներուն կեանքը, գոյութեան յատկանիշը յեղաշրջուած է մեր մէջ, թէեւ ի նըպաստ իրենց։

Դրամագիտը՝ վերջապէս, Արեւմուտքի բարքերու աշխարհէն վազելով եկած է ձեռք տալ հայ աղջկան զգացումներու սորվեցնելու անոր թէ՝ ինքը արժողութիւն մը ունի, և երիտասարդի մը ճակատագրին, ապագային վրայ ազդելու մենաշնորհը կը վայելէ։

Ահա այդ օրէն ի վեր, մեր աղջիկներուն կացութիւնը փրկուած է (.), դիրքը բարձրացած է և թերեւս քիչ մըն ալ քիթերնին մեծցած է։ Ու այդ վայրկեանէն մենք սկսած ենք տալ անոնց «Օրիորդ» Մակդիրը, յաճախ ասոր վրայ ալ աւելցնելով Նազելաղա և Հարսուհի էն. եւն. տիտղոսները։

Ու նորէն, տասնեակ տարիներ առաջ՝ երբ առիթը կամ պատիւը ունենայինք, ընտանիքի մը հանդէսներուն, երեկոյթներուն ներկայ ըլլալու, մեր դիմացը, քովընտիրը աղիոռի մը վրայ փառատրապէս տեղաւորուող օրիորդին ժպտուն, թարախցկտա և քննադատ նայուածքներու չնորհը չպիտի վայելէինք։ և երջանիկ պիտի չըլլայինք լսելով, հաղարուտկէ խօսքերով սիրաշահելով անոնց թիւր կամ ուղիղ տեսութիւնները, ըմբռնումները թերեւս իրենց խելքէն մեզ դուրս դարձող չա՛տ նիւթերու վրայ։

Բայց, այս նոր երեւոյթին նոր իրողութեանց առջեւ, անսովոր գաներ մը չենք ուզեր տեսնել կամ զգալ հիմակ։ Միայն ժամանակը և ընկերային պատշաճութիւնները այսպէս կը պահանջեն ըսելով կը բաւականանք ու մեր նազելաղաք օրիորդներու վայելած համարձակ կեանքը, սանձարձակ շարժումները, լի՛ ու լի՛ չնորհքները չափազանց տեսնելով, «վատ-ջիղական, ոգէա» բառերու արժանանալու յիմարութիւնն ալ չունինք։

Մէկ խօսքով. դպրոցին գրասեղաններուն տեսած վերջին հրաժեշտէն մինչև տիկին մը ըլլալու երջանկութեան մօտիկ, հայ աղջիկը, անսահման չնորհներու, հաճոյքներու, մեծարելիութեան աշխարհին մէջ, բացարձակ իրաւունք մը ունենալ կը հաւարի կոխելու, տիրել-անցնելու այն ամէն սիրտ, այն ամէն սէր որ կը մատուցուին իրեն։ Որովհետեւ, ան դեռ պիտի վայելէ եղեր աշխարհը, իր ըմբռնումը աս է...։

Եւ այս պայմաններու մէջ, օրիորդը՝ տարիներու ընթացքին սեռած ամուսնութեան խորհուրդ կամ դիտաւորութիւն, կ'ակսի իր սեպհական աշխարհը ապրիլ։ Հմակրութեան, սիրոյ, թըղթակցութեանց փոխադարձ մատուցումները, վաղանցիկ երազներու ցնորքին պէս կուգան, կ'անցնին իրարու ետեւէ։ Եւ «կարգուելիք աղջիկը» իրաւունք ունի եղեր այս ամէնը ընելու, ժամանակին ընթացքին մէջ իրեն ուղղած ամուսինը ընտրելու բնական իրաւամբը միայն։

Դարձեալ, հեռաւոր կամ մօտաւոր ազգականի մը հարսնիքին, տօնախմբութեան հանդէսներուն, երեկոյթներուն չորս ոտքով վազելով հասնիլ հարկեցուցիչ պէտք ը դարձած է անոր համար, հոն՝ հրապոյրը, հոտառութիւնը և կենդանասիրութիւնն են, առիթը, չնորհը պիտի չի զլանան բնաւ օրիորդին հաճոյքի, քմայքի, տարփանքի փայլուն ժամանցը պարզելու։

Այս ճամբով համատափայլ օրիորդը՝ պիտի ընտրէ իր կեանքի ընկերը, իր յաւիտենական կէսը, իր հակամիտութեանց, իր ըմբռնմանց ճշտիւ պատշաճող և տրամադիր մէկը, որուն արտաքին երեւոյթը, շլացուցիչ հանգամանքները միայն բարոյական և իմացական առաւելութիւնները չա՛տ աւելի կ'արժեն։ Ու այսպէս իր հուսալոր «ամուսնութեան այո՛»ն, ֆէնդիէդի դատը յաջողութեամբ և յաղթանակաւ պաշտպանողին միայն կրնայ չնորհել ան...։

Ու այս իրողութիւններով, այս կեանքով մեր օրիորդները չնորհաւորելի անկեղծութիւնն ալ ունին սակայն խոստովանելու թէ, կեանքը ըմբռնելու իրենց մասնաւոր իտէալը ունին, բարոյք, պարկեշտութիւն, համեստութիւն անգործնական բառեր են, և ինչ պէտք ունին արդէն առանց, քանի որ այն օրէն՝ ի վիճակի են սուր սըլաք մը, կրակ մը ձգելու աչքերու սրտերու խորը, արդէն ինքնին կ'արժանանան աղուտփայլ, համեստափայլ և ուրիշ շատ մը ղողողուն ածականներու։

Անկեղծ ըլլալու համար կ'ըսեմ, ամէն մարդ որ կ'ապրի, անբռնաբարելի իրաւունքն ունի սիրելու, և իր սրտին սիրածը ընտրելու, սիրային յարաբերութիւններ մշակել՝ շատ սովորական վիճակ մը և բնական ըղձանքը զարձած է մեր առիւենէն ի սատին. ապագային աւելի խոհեմ, լուրջ ըլլալու համար, և կեանքին համը հոտը քիչ շատ կանուխէն գիտցած ըլլալու համար, այդպէս ընել պէտք է եղեր...։

Կը տեսնա՞ք, շատ աղջիկներ ո՞րքան սխալ ըմբռնում մը, թիւր հասկցողութիւն մը ունին պարկեշտութեան, հպմտադութեան և քաջարոյատիպ կենցաղի մասին։ Բայց, այս ըմբռնումը, այս հասկցողութիւնը ո՞ւրկէ ժառանգած, ո՞ւրկէ սացած են։ Մեր տոհմային յատկանիշներուն մէջ, հայ կնոջ առաքինութիւնը, մաքուր կենցաղը սիպար առաւելութիւններ են, և ինչու այս թերացումը, ընդհանուր կանոնէն շեղումը, հիմա։

Ասոր էական պատճառը մեր աղջիկներուն՝ իրենց պէտքերուն, ժամանակին ոգւոյն համապատասխան կրթութիւն մը չի տալերնիս է. և ինչ որ կը սովրին, կը ստանան անոնք մեր վարժարաններուն մէջ, վաղանցիկ զարդ մը կրնայ համարուիլ։ Ճշմարիտ դաստիարակութիւնը, օգտակար կրթութիւն մը մեր աղջիկները պիտի պատրաստէր բարոյապէս, ֆիզիկապէս՝ պիտի ունենային անոնք այս պայմանով իրենց ըրածին և ընելիքին. ու մենք ալ զանոնք ՐԷՐԷ, ՈՒՆԿԷՐՔԷՐ, ՈՒԷՆ յորջորջելու պիտի վարանէինք պահ մը։

Եւ բաղմաթիւ են նաեւ, այն աղջիկները որոնք դրամագիտի զօրութեան յենած, օր մը օրանց չնորհքով երիտասարդի մը ծախուելու ապահով ակնկալութեամբ, ճշմարիտ զգայմոլի մը պէս, օր մը հոս, օր մը հոն, հովի մը պէս վաղասահ յիշատակներ, սէրերու փունջեր, և համբոյրներու թովքը կը թափթփին իրենց ոտքերուն փոշին պէս։ Անոնց խիղճը շատ հանդարտ է, որովհետեւ կեանքը կապրին իրենց ըմբռնած եղանակովը. տեղի կուտան եղեր բնութեան և իրենց սրտին թելադրութիւններուն միայն... էհ, էհ։

Հայրեր, մայրեր, զգացուցէ՛ք, սորվեցուցէ՛ք ձեր աղջիկներուն թէ՝ հայ ընտանիքը միայն բարոյական մաքրութեան և պարկեշտութեան հիման վրայ կ'ապրի. այն ուղղամիտ և համեստ ըմբռնումները, զոր դուք ժառանգած էք հիներէն, աւանդեցէք հիմայ ձեր զաւակներուն, մենք մեր տոհմային նկարագրին մէջ լրջութիւն ունինք, ու մեր աղջիկները, երիտասարդներէ շատ աւելի պէտք ունին լրջութեան, բառին լայն իմաստով։

Ու երբ, դրամագիտ ունեցող աղջիկ մը, իբր բարեկեցիկ դասու զաւակ, շատ մը նկատումներով մանաւանդ, ստիպուած է աւելի լուրջ, պարկեշտ և ուղղամիտ ըլլալ իր ամուսնական դիտաւորութեանց և կենցաղագիտութեան մէջ, անոնցմէ վար անթիւ աղջիկներ կան, որոնք դրամ չունին, միայն գեղեցկութեամբ, պատուով և պարկեշտութեամբ միայն պիտի յաջողին ամուսին մը գտնել. ո՞վ պիտի ասյ ասուսին մը գտնել, ուղղութիւնը կեանքի ընթացքին մէջ։ Զի՞ մի որ օրինակը միշտ բարձրէն կու գայ։

Դուք, աղջիկներ օժտեցէք ձեր միտքը, սիրտը աղնուագոյն դատարակութեամբ մը, մեր տոհմային նկարագիրը բարձրացնելու, գեղեկացնելու ազնիւ գործին օժանդակած պիտի ըլլաք ասով։ Եւ եթէ մենք փորձունք օր մը ձեզի մերկացնել ձեր հրապոյրէն, գեղեցկութենէն, դատն շղշփումը չգազանք ձեր մտաւորական և բարոյական ոյնչութեան։

Առողջ և օգտակար կրթութիւն մը մեր աղջիկներուն մէկ կողմէն, ծնողներու բարի, պարկեշտ ընթացքը և դիտակից ուղղութիւնը միւս կողմէն, պիտի նպաստեն մեր ապագայ իգական սեռին բարոյական բարձրացման, որ ապահովաբար ազնիւ և ուղիղ ըմբռնումներով կրնայ ըլլալ։

Մ. Վ.

ՍԱՐԴ ՊԷՏՔ Է ԳՈՅՆ ՈՒՆԵՆԱՅ

Իմ նուաստութիւնը կը հաւատայ թէ՝ անցած դացած են այլեւս այն ժամանակները, երբ մարդիկ քիչ շատ զարգացեալ անձնաւորութիւններ մատով կը ցուցնէին։ Ով որ այսքան պարզ եւ տարրական եղելութիւն մը անկարող է տեսնելու, ոգէտ է անշուշտ։ Ով որ չուզեր զայն դիտելէ եւ ուշադրութեան առնելէ ետքը՝ զրիչ շարժել, յաւակնոտ է անպատճառ, ինչ որ տեսակ մը մոլութիւն է։

Ըսող իմ խոնարհ կարծեաց այն որ կը բաղձայ ո՛և է նիւթի վրայ բան մը գրել, լաւ կը լմնի յիշել շուրջ 25 դար առաջ ըսուած սա խօսքը թէ՝ «Սկ ասկէ ետքը մարդիկ նոր բան մը չեն կրնար զուրցել, ալ ասկէ ետքը անոնք իրարմէ պէտք է լուսաքանչեն»։

Իրա՞ւ, կարդացե՞ք, որոնեցէ՛ք, պրոպլտեցէ՛ք զրապարակ նետուած բովանդակ գրութիւնները, տեսէ՛ք պիտի կրնա՞ք գտնել միտք մը, սասցուածք մը, որ նոր ըլլայ գլխովին և ուրիշ անգամ տարբեր ձեւի մը տակ ըսուած չըլլայ։

Ո և է գրութիւն ուրեմն՝ որ առանց սա նկատողութեան հրապարակ կը հանուի, պէտք է որ յօրինուած ըլլայ այլոց օգտակար լինելու դաղափարէն շատ աւելի ինքզինքը ցուցադրած ըլլալու և մերթ տարբեր հաշիներ կարդադրած ըլլալու դիտամբ, որ միշտ նպատակէն կը շեղի։

Ինչ օգտակար հետք կամ տպաւորութիւն կրնայ ձգել հայ քրիստոնէին վրայ. օրինակ, այն երիտասարդ և անփորձ վարդապետը որ սանդուխի առաջին ոտքէն մէկէն ի մէկ վերի աստիճանը ցատկած է և որ կ'ինչնէ ժամը 12ին, տեսակ մը մոռիմարի պէս պատկերներն վրայ մեծադղորդ աղմուկով գրութիւն մը հրապարակ նետել, դարուց ի դարս եկող դացող անձանց առաջ ունեցած կարծեաց կրկնութիւնները ընելով։ Եկու տես սակայն որ վարդապետը մէկ ձեւամբ պատկերայարգութեան աւելորդապաշտութիւն և նախապաշարում եղած ըլլալը՝ հաստատելու ձգտած առեն՝ միւս ձեւամբ ալ ատոնց պիտի խնկարկէ անշուշտ։

Իմ նուաստութիւնը կը հաւատայ թէ՝ այս դասակարգին կը վերաբերի այն գրութիւնը որ Սուրհանդակի 881 համարին մէջ «Նամակատուփ» վերնագրին տակ ի լոյս ընծայուած է և Մ. Դալէնտէր ստորագրութիւնը կը կրէ։

Այս գրութեան իմաստը սա է թէ՝ Ամերիկացի միսիոնարուհի մը որ ինքզինքը նուիրած է եղեր մանաւորապէս առաքելական Հայոց (իր բառն է և Հայերը ըսել կ'ուզէ) մանուկները կրթելու գործին և որ այս ամառ իր մասնագիտութեան «նորանոր կիրառութիւնները անձամբ ուսումնասիրելու համար, Եւրոպա դացած է, վերադարձին իջեւանած կ'ըլլայ Կէտիկ-փաշայի ամերիկեան վարժարանը, ուր լսելով թէ՝ թաղին մէջ մանկապարտէզով օժտեալ հայ դպրոց մը կայ, կուզէ դանոնք տեսնել։

Այս նպատակաւ միսիոնարուհին ամերիկեան վարժարանի հիւրամեծարին հետ հոն կը դիմէ և չընդունուելուն վրայ անմկարագրելի ցաւ ու զայրոյթ զգալով՝ նոյն գիշերը ճաշ անգամ չըներ, ու յետոյ այս առաջին այցելութենէն պէտք եղած չը կամենար երկրորդ փորձ մը ընել։

Այս խօսքերէն ետքը կը հարցուի շեշտելով թէ՝ արդեօք Կէտիկ-փաշայի Ս. Մ. վարժարանը մանկապարտէզ չունի, թէ՝ եղածը որքան ներկայացնելիս [illegible] կը բացագանչուի, բարեմիտ թաղեցւոց նիւթական զոհողութիւնն ու առ այն ունեցած ակնկալութիւնը, քանի որ հիւր մը ընդունելու վիճակին անգամ չէ։ Արդ, նախադէպ մեր առաջ բերած հիմքը պարզած ըլլալու հետեւ, կ'արձէ կարծեմ հրաւիրել փմ սիրելի բարեկամ Մ. Դալէնտէր էֆէնտին, որ հաճի, եթէ անկեղծ է ի հարկէ իր տեսութեան մէջ, պատասխանել հետեւեալ հարցմանց որ խնդիրը հարկ եղածէն աւելի կը լուսաբանէ։

1. Դալէնտէր էֆէնտի որ դեռ նոր քաջուած է եկեղեցւոյ և դպրոցի գործերէն, ջ՞ը գիտեր արդեօք որ այդ դպրոցի ոնօրէնը կամ տեսուչը, ով ալ որ եղած ըլլայ, իր կացութեան փափկութեան բերմամբ, առանց մասնաւոր ձեւակերտութեան, մէկէն ի մէկ օտար հիւր մը ընդունելու վիճակին մէջ չէ։

2. Ինքը, որ ամերիկեան դպրոցին մէջ պաշտօն ունի և ակնարկեալ Ս. Մ. վարժարանին մէջ տարիներէ ի վեր ամէն ինչ էր, ինչո՞ւ չէ բարեհաճած առաջնորդն ըլլալ այն միսիոնարուհւոյն, որ մասնաւորապէս ինքզինքը նուիրած է եղեր մել խմորէն իր ուզած կաղապարով մանկաց եփելու և թողած է որ դանապանոնիին առաջնորդուի օրուն հիւրամեծալ ածականը տրուած է։

3. Գիտութիւնը համաշխարհային եղած ըլլալ լսած էի և քիչ մընալ կը հաւատամ, տրմութեան գործն ալ այնպէս է թէ է։

4. Կը հաւատամ թէ՝ մարդիկ կան որք «Ամերիկացի միսիոնարուհի մը որ ինքզինքը մանաւորապէս նուիրած է առաքելական հայոց մանուկները կրթելու գործին» ի պարբերութեան առջև կ'ամչնան, կը շառագնին, ինչ կ'զգայ ինքը այդ ֆիրզին հանդէպ։

5. Կուզէի գիտնալ թէ՝ այդ գրութիւնը, իր ամերիկեան վարժարանին մէջ պաշտօն ունենալուն և տարբեր աշխատանքներու հետեւերութիւն ունի, թէ ոչ։

6. Կը բաղձայի իմանալ թէ՝ երբուընէ՞ վեր մեր թաղային վարժարանը հիւր մը անգամ ընդունելու վիճակին մէջ չէ, վերջին տարիներուն մէջ ա՞դպէս էր, չէ նէ սեպտեմբերէն ի վեր եղած է։

7. Եթէ մեր դպրոցը առաջ լաւ էր, ինչու համար այն ատենը, ինչպէս [illegible] այժմ, իր զաւակները ամերիկեան վարժարանը կը յաճախէին և կը յաճախեն։ Եթէ լաւ չէր, ինքը այն ատենը ի՞նչ կ'ընէր։

8. Ի՞նչպէս եղած է որ իրեն հետ գործէ քաշուող իր մէկ ուրիշ մտերիմն և գործակցին զաւակներն ալ սեպտեմբերէ ի վեր ամերիկեան վարժարան կ'երթան։

9. Կը ցանկայի իմանալ թէ՝ ո՞րն աւելի անքաղաքավարութիւն է. հայ տեսուչի մը կողմէ ամերիկացի միսիոնարուհի մը դպրոց չընդունիլը, չէ նէ միսիոնարուհւոյն բերնէն եղած յայտարարութիւնը թէ՝ «տիկինը ինքզինքը նուիրած է մասնաւորապէս հայ առաքելականներու մանուկներու կրթութեան գործին» ըսէր։

10. Ինչ որ կը վերաբերի միսիոնարուհւոյն պէէոբոթէ ըլլալուն, կը համարձակիմ մէն ըսէլ հոգ խրատել իմ սիրելի բարեկամ Մ. Դալէնտէր էֆէնտին այդ մասին հոգ չընել բնաւ և չվարակուիլ ի հոգս և ի ծուխ խաւարային, դի մարդիկ, ինչ տարբերի տակ ալ որ ըլլան, այնպէս մը չլինուած են որ անանկ էօյլ էօյլ զիրենք կըշտացնող զբաղումէն պէէոբոթէ չեն ըլլար։

ՅԱԿՈԲ ԱԴԻԼԵԱՆ

ՍՍՈՅ ՎԱՆՔԸ

Հոկտեմբեր մէկին սկսաւ քաղքիս վարժարանաց նոր տարեշրջանը, նախ վանքի դպրոցները բացուեցան, վանդի վանքը ժամանակ մը ի վեր կրթական խնդրոյ մէջ նախաձեռնարկ լինելու որոշումը տուած կ'երեւի։

Վանական դպրոցները երկու ճատ են. այսինքն ժառանգաւորաց ու որբանոցը, այս վերջինը միմայն վանքին մէջ հաստատուած ըլլալուն համար է որ միայն վանական անունը կը կրէ, ապա թէ ոչ անիկա բացարձակապէս բոլորովին անկախ է վանքէն։ Բայց ժառանգաւորացը բուն վանականն է ու հիմնուած է 99ին վերջերը. անկէց առաջ վանքը ո՛չ վարժարան ունէր, ո՛չ վարժապետ հանգուցեալ Կաթողիկոսին վերջին լքեալ օրերէն ի վեր։

Անշուշտ Ս. Աթոռին մէջ ժառանգաւորաց վարժարան մը ունենալը մեծ պատիւ պիտի բերէր վիճաբանութեան. և երբ նշմարեցին որ իրենցմէ յետոյ վանորայք և նոյն իսկ իրենց թեմերն անգամ ամէն զոհողութիւն յանձն առին ու ձեռք զարկին որբանոցներ ունենալու վարժարաններ բանալու կամ արդէն գոնաձեւերը բարեկարգելու, մեր միաբանութիւնն ալ ամօթով չմնալու համար, այս կրթական ընդհանուր շարժումին մէջ անգործ սպասելով, անմիջապէս որոշեց և հապճեպելով վիճակներէ քանի մը յարմար ու անյարմար և ապագայ խոստացող կամ չխոստացող պատանիներ բերել տալով ժառանգաւոր անուան տակ վարժարան մը հաստատեց։

Պահ մը միաբանութիւնը ու անոր հոգեւոր պետը փառաւորուեցան ամբոխութենէն իրենց այս անսովոր ձեռնարկեցութեան համար. սակայն խելահասները միշտ կասկածով նայեցան անոր յաջողութեան վրայ վանն զի նոյն իսկ հասարակ դպրոցի մը համար ֆնտրաժեշտ և ապիսղական եղող տարբերքը բացարձակապէս կը պակսէին հմնկէ դասագիրք, դասական պիտոյք, անկողին մինչև անգամ չէնքով չնորհքով հագնելիք և գոհացուցիչ ուտելիք։ Դժբաղդութիւնը աւելի հոն էր, որ այս պակասները լեցնելու միջոցներ խորհող կարող անձինք ալ կը պակսէին միաբանութեան մէջ, զի միաբանից և ոչ մին վարժարանի և կրթական գործերու տեղեակ էր, որոնք հոսանքին առջև նետուած էին ոչ թէ կրթական իրական օգուտ մը ընձեռելու փափաքէն առաջ, այլ արժանապատուութեան զգացումէն մտրուակելով, սակայն և այնպէս այս ժառանգաւորացին տեսչութիւնը յանձնուեցաւ քիչ շատ դպրոց և կարգ կանոն տեսած փորձ և հմուտ միաբանի մը, որ ճշմարտութիւնը խոստովանելով ըստ իւր կարողութեան պէտք եղած ջանքը չի խնայեց հաստատուն հիման մը վրայ դնելու այդ անհիմն վարժարանը. իր առաջին գործը եղաւ նիւթական օժանդակութիւն մը ձեռք բերել կեդրոնէն, որով կարելի ըլլար հայթայթել ժառանգաւորներուն նախնական պէտքերն ու յաջողացաւ Շահնազարեան կտակի տոկոսէն տարեկան 48 ոսկի մշտնջենական գումար մը ստանալ որ ցարդ կը վճարուի կանոնաւորապէս, միւս կողմանէ մասնաւոր բարեկամաց միջնորդութեամբ Զօլսեցի բարեսէրներէ ընդունեց քանի մը ծրար թուղթ, գրիչ, ասուսի են. որ նոյնպէս երկրորդ տարին ալ կրկնուեցաւ վարձեմ։ Այսպէս մի կողմանէ դրդէն կարկառուած օգնութեան և միւս կողմանէ տեսչին ներքին կարգադրութիւններուն չնորհիւ դպրոցը հետզհետէ թուեցաւ մանել կանոնաւորութեան ճամբուն մէջ։ Բայց մեր վանքերուն մէջ ո՞ր մէկ կրթ. գոհելի գործ տեւական յաջողութեամբ պակուած է արդէն, անգործ վարդապետներուն յաջողութիւնը ի՞նչի պիտի հառայէր ուրեմն, եթէ ոչ դարանակալ ըլլալու իրենցմէ ո և է մէկուն յաջողութեան և խանգարելու այն կրթական բարեկարգութիւնը որ ուղղակի իրենցմէ չէ բղխիր։

Սոյ վանքը հարկաւ բացառութիւն չէր կրնար կազմել այս ընդհանուր կացութեան մէջ, ուստի վարժարանին բաղդն ալ անմիջապէս վճռուեցաւ, ու տարի մը առաջուան անկերպարան վիճակին վերածուեցաւ. վաստակաւոր տեսուչը հրաժարելով, ինքնաբերաբար այդ պաշտօնը ստանձնեց այն արժանապատիւը, որ դժբաղդաբար բոլոր կեանքին մէջ դպրոցի մը սեմէն անցած չէ. այդ բանը ի՞նչպէս կրնար արդելք ըլլալ այդքան չնչին պաշտօն մը վարելու այն անձին, որ արդէն միեւնոյն պայմաններու մէջ եկեղեցական կարգին մինչև ծայրագունութեան ասպիճանը բարձրացեր է սուղ ժամանակի մէջ՝ ո՞վ գիտէ ի՞նչ պարագաներու... չնորհիւ։ Վերջապէս այս երկրորդ շրջանին նը-չանաւոր կողմը այն եղաւ որ ուսանողները տարեգլխուն քաջալարժ հանդիսացան... դանապանութեան, արձեփութեան, ջրկիրութեան և աւելացութեան մէջ։

Ահա այս տարեշրջանն ալ կնքուեցաւ անցեալ օր և նորը սկսաւ. հիմա կը փափաքինք գիտնալ թէ մեր զաւակները՝ որոնք այնքան կրթ. յոյսերով դիմած են վանքը, պիտի կրնա՞ն գոնէ այս տարի գոհացում տալ իրենց ուսումնասիրութեան և պակել իրենցմէն առանց յուսախաբ ըլլալու դարձեալ։

Մենք այս մասին իրաւունք ունինք կասկածելու, վասն զի նախ կրթական անցեալը լաւ կը յիշենք տակաւին, և երկրորդ՝ ներկայիս մէջ ալ ցաւօք սրտի, ականատես եղանք կարգ մը թերութիւնեանց որք դարձան տեսչութեանն պաշտօնին չուրջը, մինչև որ վերջ. պէս ան մնաց աւելի վարպետ մեք ենայողին ձեռքը։ Սակայն և այնպէս մենք բոլորով սրտիւ կը մաղթենք որ մեր կասկածը չիրականանայ բնաւ ու վարժարանը այսուհետեւ ունենայ իր ամենապայծառ շրջանները։

Այս տողերը մեզի թելադրողը ինչպէս ըսինք կանխաւ, նախ՝ վարժարանաց վերաբացման պարագան էր, և երկրորդ ազգային թերթերու մէջ վերջերս երուսաղէմի ժառանգաւորային նկատմամբ երեւցած անկեղծ խորհրդածութիւնները որոնք կարդալէն վերջ մենք ալ փա-

փաք ունեցանք նոյնքան անկեղծութեամբ ծանօթացնել մեր սիրելի ընթերցողաց այս տեղի ժառանգաւորացն ալ իր իրական երանգովը, նպատակ ունենալով չեշտելու մանաւանդ սա պարագան թէ Երուսաղեմին մինչև. Սիս մեր բոլոր վանորէից մէջ կրթական գործը միւնոյն կոչա կաղապարին վրայ ձեւուած է, գալով անոր դարման մը խորհելու մասին, կը մնայ թէ արդեօք կարելի չէ որ գէթ Սսոյ քառանգաւորացին նկատմամբ Իզմիրեանց գրական յանձնաժողովը գործադրէ այնպիսի գօնթրոլ մը որ առ նուազն համազօր ըլլայ անոր իր մատուցած նպատակին։

Սեւ ԽՐՈՆՏ

ՎԻԵՆՆԱՏԱ ԹԻՋԱՐԷԹ ԳՕՆՖԷՐԱՆՍԸ

1. ԷՍՊԱՊԸ

Պարը Մուհիթը Աբլասինն օ պիր ճիհէթինտէ Եվրօբաեա գարշը՝ Մօնրոեէ ուսուլունա կիւվէնէրէք բանմէրէիշնէրէ գիրքինի նէյը իմիմէք իչուն՝ Մէքթիգատա պիր գօնկրէ իմիտիկի հայտէ, Եվրօբատա տախի Ամէրիգալըարին իշկիւգարլըքը նէթիճէսի օլարագ իլէրուտէ զուհուրը միհէթմիլ օլան թէշկիլէթլէրին էօնիւնի ալմագ իւզրէ չու կիւնլէրքէ Վիէննատա տախի պիրգօնֆէրանս հէտէթի ուզուն ուզատիէ միւզաքէրաթ վէ միւնագաշաթտա պուլունմուշ տը։ Իչպու իմիմանն տը Ամէրիգալըարա գարշու բանէջրօբանէշ գիքրինի ուհանտրմագ թէսավվուրը իսէ տէ, էսասէն Լա Հէյ գօնֆէրանսլարը կիպի ումումի պիր շէքլէ մալիք օլմամասնտան տօղաղը, Մէքսիգա իլէ Վիէննատա քի միւզաքէրաթ արասնտա էհէմմիէթէնէ պէօհիւք պիր ֆարգ վար տը։ Ֆիլվագի Ալմանլար տա՝ 7-8 սէնէ էվվէլ 5-6 միլեար տէրճէսինտէ պուլունան ումումի թիճարէթլէրինի՝ ուճուզ մալ սաթմագ սուրէթիյլէ 11-12 միլեարա իպլաղ իմտիւրէ։ Ալմանլար իլէ ճէմահիրը Միւթթէֆիգա էհալիսի արասընտա ֆիքրը թէշկպիւսճէ, թէրագը վէ մէտէնիյէթճէ պիր ֆարգ եօգ իսէ տէ, Ալման թօբրաղը իլէ Ամէրիգա թօբրաղը պասընտա իքի ճիհէթտէն պէօհիւք ֆարգ վար տը քի, պունլարան պիրինճիսի՝ Ամէրիգա ասաղիսինն չօգ պէօհիւք, վէ էքինճիու բէք զիհատ զէնկին օլմասը տը։ Ամ էհասէն Եվրօբա գրթասընն զարպէ զարպը վասթի ճէհէթլէրինտէ վանսաեի վէ թիճարէթ ֆէվգէլատէ իլէրի կիմմիշ տիր, զիրա մասէն քէօմիւրի՝ տէմիր վէ թիւճճար կէմիլէրի տահա զիհատէ պու ճիհէթլէրտէ պուլունմագտա տը։ Վագրա Բուսիանընն ճէհուզ ճիհէթինտէքի Տօնէճ մասէնլէրինտէ էբէնիճէ էհէմմիէթլի պիր քէօմիւր հավզասը մէվճուտ իսէ տէ, մէգքիւր հավզա վէ Օւրալ տաղլարը պիլինիէսինտէ եագընն ուճագ թէքէք մասէնլէր՝ Բուսիանընն ճէսամէթինտէ կէօրէ բէք ճիւզլի ատտ օլունուր։

Սվէյիրա վէ Իթալիատա տէմիր վէ քէօմիւր մասէնլէրի եօգ կիպի տիր. Սվէճ-Նորվէճատէ զանէթ էյի ճինսատէն տէմիր վար տը, ֆագաթ օնա նիսպէթլէ մասէն քէօմիւրի մէվճուտ տէեիլ տիր։

Սբանիա իչուն, մասէնիյէթճա ֆագիր տիր տէեէմէեիլ, զիրա Քանթապրիք Բիրէնէ՝ Սիէրրա Կուատրանա՝ Սիէրրա Նէվատա տաղլարընա հէմ տէմիր հէմ տէ քէօմիւր մասէնլէրի վար տը, ֆագաթ անճագ Բաթալօնեա էհալէթինտէ սանաեի վէ թիճարէթի պիր տէրէճէյէ գատար իլէրի կիթմիշ տիր։ Սբանիա էհալիսի անկլօ-սաքսօնլար գատար կայրէթլի տէեիլլէր տիր. Գրիսթօֆ Գոլօմպն քէշֆիյէթը սահէսինտէ Ամէրիգալի ճէնուպի վէ շիմալիտէ վագթը իլէ պուլունմուշ օլան կիւմիշ վէ ալթուն մատէնլէրի՝ էսկի Սբանհօլլարընն սինիրլէրինի կէվշէթմիշ տիր։ Շանը պա իլավէ իտէլիմ քի, չու ալքը իսիլէն մէմլէքէթլէրին տախիլի նագիյէյէ վասբթալարը պիր տէրէճէյէ գատար միւքէմմէլ իսէ տէ, պէօյիւք վէ միւթէատտիտ թիւճճար կէմիլէրի եօգ տը։

Շու հալտէ, Ամէրիգա սանաեի վէ թիճարէթինի խաթրլատընը՝ վագրթի պունլարլա Եվրօբա սանաեի վէ թիճարէթինի մուգայէսէ իմմէք իսթէրսէք, եվվէլա Ինկիլթէրա, սօնրա Ալմանիա, Ֆրանսա, Աւսթրիա, վէ տահա սօնրա քիչիւճէք Պէլճիգանընը արը կիպի չալըշան... զայիուր վէ իշկիւզար էհալիսինն ախզու իմթալարընը խաթըրլամալըեզ։ Պունունլա պէրապէր, Աւսթրիա-Մաճարիսթանընն տէնդիրտէ նագլիյէ վասբթալարընտան մահրումպուլունմասը իլէ պէնն էա տիւվէզ Գէվգէլատէ խարճեի թիճարէթէ մալիք օլամայանաճաղընը՝ վէ Պէլճիքանընն տա, քիչիւքլիգի հայէպի իլէ, նէ գատար օղրաշա, թիճարէթինն էշլիսինէ նիսպէթլէ օլաճաղընը նագարը տրգգաթա ալաճագ օլորսագ։ շիւպհէ հօգ տը քի՝ ճէմահիրը Միւթթէֆիգա իլէ Եվրօբատա բէգապէթ իտէճէգ պիրինճի հիւքիւմէթլէր Ինկիլթէրա՝ Ալմանիա վէ Ֆրանսատան իպարէթ գալը։ Վիէննատա չու կիւնլէրտէ ինիգատ էթմիշ օլան վէ մէվզուը պասընմըզը թէշկիլ իսէ՝ իթթիմանն էսասը անլատապիմէքիչուն՝ տէրմիան իտիլէն իչպու միւթալէաթատան սօնրա, գօնֆէրանսընինիզօն Վիէննատա իթթիմա էթմիշ պուլունմուշ թարիհի վէ պաշլրճա գարարընը թէտգիգ իտէլիմ։

Էօթէճէն պէրու Ավսթրիալըար իլէ մաճարլարընն Եվրօբանընն հէր զավմընտան զիհատէ Ամէրիգա թիճարէթի բէգապէթինտէն գօրգատուգարը մալիմ տիր։ Ավսթրիա գրթասընն Պօհէմիա Մօրավիա, Սիլիզիա, Գարնիոլ իւքսէք Աւսթրիա ճիհէթլէրինտէ տահա զիհատ սանաեիը մատէնիյէ բէվճ պուլմուշ չօգ ալքա էլպիսէի թաշրեան վէ ասքէր թիքենկլէրիյէ սիլահլանան պիր թագըմ եէրլիլէրին ֆօթօկրաֆիարը արընմըշ օլտուգունտան տօլաեը աղըր չիքտայեէրլէրէ պուլունտուգտան սօնրա, պու պասատ հարպիյէ նէզդէրէթինին նաղարը տիգգաթընը էնէլպ թէ, մտահրէպէ մէյմանընա ֆօթվրաֆ ալեթլէրինին գուլանըլմասընա միասատ իսիլմէսինի թէքլիֆ իտմիշ տիր։ Ճէնուպի Աֆրիգատան կէլէն էն սօն հավատիսէ պագըլըրա, ժէներալ Պոթա՝ պու կիւն Թրանսվալ Էմալիքինն ճէնուպը զարպի ճիհէթտէ պուլունան Վաքէթրօմ հավլինտէ պուլունմագտա տը։ Պունունլա պէրապէր, պու կիպի էհէմմիյէթի հավատիսէ ինանմագ իչուն՝ հէր հավտէ անլարը բէսմէն թասան Խալիֆէսի լազըմ կէլիր։ Բրէթօրիանան «Սթանտարտ» կազէթասընա չբիլէն պիր թէլեկրաֆնամէտէ կէօրէ, ժէներալ Պոթա՝ Ինկիլիզ ասքէրլերինն հիւճումլարընտան գուրթուլմագա, արթըգ հիչ պիր գօրգուտու օլմադըղն իսթէտէեի կիպի հարաքէթ խուտիր։ Շեմալիքի հավտէ, ճէնուպի Աֆրիգատա զանէթի սրգ պիր սիս եաբմըշ պուլունտուղունտան, ժէներալ Պոթա՝ պու ֆիքրտաթան իսթիֆատ տէրէք ասքէրի հարբէքթէլերինի սապանապիրէքատէ տիր։ Ֆիլվագի եադընտա հէր հավտէ պօեռլէր իլէ Ինկիլիզ ասքէրի պրասընտա չիտտէթլի պուլ միւսատէք վուգու պուլանագը իմիտ իսիլիսը։ Իչմէ օ վազթի ժէներալ Պոթա իլէ Տէվլէթ սագլանմըշ պուլունտուգլար եէրլէրտէն ուշարը չբէուպ, ասքադտա ալրղա տիւշմանա գարշու սիլահ գուլանմադա մէնդուր օլաճագլար տը։ Պու կիւն հէմ Ինկիլիզլէր վէ հէմ պէ էլպիսէի թաշրեան մանիֆեսթոտրա, պասմա վէ սիր մէնուճաթ թիճարէթինտէ խայլըտան խայը թէրագը իմմէշլէր տիր։ Ֆագաթ պունա մուգապիլ Ամէրիգալըար՝ կէտնա Եվրօբատան ուզագ պուլունմաեօրլար իսիչ կիպի, — թիւճճար վասբօրլարը բէք չօգ պուլունտուղը վէ նագլիյէ մէսարիֆի սաթճաճագլարը մալին ֆիեսթրնա օ գատար թէէսիր իմմէտիեի ճիհէթլէ — Ավսթրիալըարընն սաթտըգլարը մալը՝ Ավսթրիա բիտաազընտա ամիր ֆիեսթրա սաթմագտա արըլար։ Պունտան մատտա, Ամէրիգա մալլարը տահա մէթին, կէօրիւնիւճէ տահա խօշ, իսթիմալա տահա միւնասիպ չէգրեօր. պինտէնալէյէ, թապիի տիր քի, Աւսթրիալըար չու հալտէն մէմնուն օլմադըղար։ Ֆագաթ էկէր Ամէրիգա ռէգապէթի՝ եաղընդ սանատի մահսուլաթընտա կալիպ կէմիշ օլսա իսի, Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան էգքեարը ումումիյէսի՝ Ամէրիգա թաճրլէրինէ գարշու օ գատար հիտաէթ իմմէզ իսի։ Մաճարիսթանընն էն պէօհիւք թիճարէթի զանիրէ վէ պարկիր ահզուիսթասը արը. հաթթա Թրիէսթէ չէրի՝ վէ Թունա իւզէրինտէ վագի լիմանլար՝ հուպուպաթ իսրաճաթը իլէ չէօրէթէ պուլմուշլար արը։ Հալպուքի, մէգքիւր հէր իքի վասբթա՝ ումումիյէթլէ Ամէրիգա գրթասընտա վէ խուսուսի օլարագ տահա զիհատէ Ամէրիգանընն ճէմահիրը Միւթթէֆիգա մէմալիքինտէ մէվճուտ պուլունտուղունտան, թապիի տիր քի Ամէրիգալըար վէ պա խուսուս Վաշինկթօն հիւքիւմէթինէ թապի օ ճէսիմ մէմլէքէթ էհալիսի՝ Եվրօբա թիճարէթինէ դարշու զահմէթսիզ ըէգապէթ իսէպիլիր։

Ամէրիգալըար՝ եէթիշտիրտիքլէրի մահսուլաթ վէ մամուլաթընն եաղընդ մէթանէթ վէ զարաֆէթ կիպի էվսաֆը իլէ ալեիլ՝ անլարը ուճուզ սաթմագլատա, թիճարէթ խուսուսունտա Եվրօբալըարը կէմէք իւզրէ տիրլէր։ Ֆիլվագի Ալմանլար տա՝ 7-8 սէնէ էվվէլ 5-6 միլեար տէրճէսինտէ պուլունան ումումի թիճարէթլէրինի՝ ուճուզ մալ սաթմագ սուրէթիյլէ 11-12 միլեարա իպլաղ իմտիւրէ։ Ալմանլար իլէ ճէմահիրը Միւթթէֆիգա էհալիսի արասընտա ֆիքրը թէշկպիւսճէ, թէրագը վէ մէտէնիյէթճէ պիր ֆարգ եօգ իսէ տէ, Ալման թօբրաղը իլէ Ամէրիգա թօբրաղը պասընտա իքի ճիհէթտէն պէօհիւք ֆարգ վար տը քի, պունլարան պիրինճիսի՝ Ամէրիգա սաղլամլանընն չօգ պէօհիւք, վէ էքինճիու բէք զիհատ զէնկին օլմասը տը։ Ամ էհասէն Եվրօբա գրթասընն զարպ է զարպը վասթի ճէհէթլէրինտէ վանսաեի վէ թիճարէթ ֆէվգէլատէ իլէրի կիմմիշ տիր, զիրա մասէն քէօմիւրի՝ տէմիր վէ թիւճճար կէմիլէրի տահա զիհատէ պու ճիհէթլէրտէ պուլունմագտա տը։ Վագրա Բուսիանընն ճէհուզ ճիհէթինտէքի Տօնէճ մասէնլէրինտէ էբէնիճէ էհէմմիէթլի պիր քէօմիւր հավզասը մէվճուտ իսէ տէ, մէգքիւր հավզա վէ Օւրալ տաղլարը սիլինիէսինտէ եաղընդ ուճագ թէքէք մասէնլէր՝ Բուսիանընն ճէսամէթինտէ կէօրէ բէք ճիւզլի ատտ օլունուր։

Սվէյիրա վէ Իթալիատա տէմիր վէ քէօմիւր մասէնլէրի եօգ կիպի տիր. Սվէճ-Նորվէճատէ զանէթ էյի ճինսատէն տէմիր վար տը, ֆագաթ օնա նիսպէթլէ մասէն քէօմիւրի մէվճուտ տէեիլ տիր։

Սբանիա իչուն, մասէնիյէթճա ֆագիր տիր տէեէմէեիլ, զիրա Քանթապրիք Բիրէնէ՝ Սիէրրա Կուատրանա՝ Սիէրրա Նէվատա տաղլարընա հէմ տէմիր հէմ տէ քէօմիւր մասէնլէրի վար տը, ֆագաթ անճագ Բաթալօնեա էհալէթինտէ սանաեի վէ թիճարէթի պիր տէրէճէյէ գատար իլէրի կիթմիշ տիր։ Սբանիա էհալիսի անկլօ-սաքսօնլար գատար կայրէթլի տէեիլլէր տիր. Գրիսթօֆ Գոլօմպն քէշֆիյէթը սահէսինտէ Ամէրիգալի ճէնուպի վէ շիմալիտէ վագթը իլէ պուլունմուշ օլան կիւմիշ վէ ալթուն մատէնլէրի՝ էսկի Սբանհօլլարընն սինիրլէրինի կէվշէթմիշ տիր։ Շանը պա իլավէ իտէլիմ քի, չու ալքը իսիլէն մէմլէքէթլէրին տախիլի նագիյէյէ վասբթալարը պիր տէրէճէյէ գատար միւքէմմէլ իսէ տէ, պէօյիւք վէ միւթէատտիտ թիւճճար կէմիլէրի եօգ տը։

Շու հալտէ, Ամէրիգա սանաեի վէ թիճարէթինի խաթրլատընը՝ վագրթի պունլարլա Եվրօբա սանաեի վէ թիճարէթինի մուգայէսէ իմմէք իսթէրսէք, եվվէլա Ինկիլթէրա, սօնրա Ալմանիա, Ֆրանսա, Աւսթրիա, վէ տահա սօնրա քիչիւճէք Պէլճիգանընը արը կիպի չալըշան... զայիուր վէ իշկիւզար էհալիսինն ախզու իմթալարընը խաթըրլամալըեզ։ Պունունլա պէրապէր, Աւսթրիա-Մաճարիսթանընն տէնդիրտէ նագլիյէ վասբթալարընտան մահրումպուլունմասը իլէ պէնն էա տիւվէզ Գէվգէլատէ խարճեի թիճարէթէ մալիք օլամայանաճաղընը՝ վէ Պէլճիքանընն տա, քիչիւքլիգի հայէպի իլէ, նէ գատար օղրաշա, թիճարէթինն էշլիսինէ նիսպէթլէ օլաճաղընը նագարը տրգգաթա ալաճագ օլորսագ։ շիւպհէ հօգ տը քի՝ ճէմահիրը Միւթթէֆիգա իլէ Եվրօբատա բէգապէթ իտէճէգ պիրինճի հիւքիւմէթլէր Ինկիլթէրա՝ Ալմանիա վէ Ֆրանսատան իպարէթ գալը։ Վիէննատա չու կիւնլէրտէ ինիգատ էթմիշ օլան վէ մէվզուը պասընմըզը թէշկիլ իսէ՝ իթթիմանն էսասը անլատապիմէքիչուն՝ տէրմիան իտիլէն իչպու միւթալէաթատան սօնրա, գօնֆէրանսընինիզօն Վիէննատա իթթիմա էթմիշ պուլունմուշ թարիհի վէ պաշլրճա գարարընը թէտգիգ իտէլիմ։

Էօթէճէն պէրու Ավսթրիալըար իլէ մաճարլարընն Եվրօբանընն հէր զավմընտան զիհատէ Ամէրիգա թիճարէթի բէգապէթինտէն գօրգատուգարը մալիմ տիր։ Ավսթրիա գրթասընն Պօհէմիա Մօրավիա, Սիլիզիա, Գարնիոլ իւքսէք Աւսթրիա ճիհէթլէրինտէ տահա զիհատ սանաեիը մատէնիյէ բէվճ պուլմուշ չօգ ալքա էլպիսէի թաշրեան վէ ասքէր թիքենկլէրիյէ սիլահլանան պիր թագըմ եէրլիլէրին ֆօթօկրաֆիարը արընմըշ օլտուգունտան տօլաեը աղըր չիքտայեէրլէրէ պուլունտուգտան սօնրա, պու պասատ հարպիյէ նէզդէրէթինին նաղարը տիգգաթընը էնէլպ թէ, մտահրէպէ մէյմանընա ֆօթվրաֆ ալեթլէրինին գուլանըլմասընա միասատ իսիլմէսինի թէքլիֆ իտմիշ տիր։ Ճէնուպի Աֆրիգատան կէլէն էն սօն հավատիսէ պագըլըրա, ժէներալ Պոթա՝ պու կիւն Թրանսվալ Էմալիքինն ճէնուպը զարպի ճիհէթտէ պուլունան Վաքէթրօմ հավլինտէ պուլունմագտա տը։ Պունունլա պէրապէր, պու կիպի էհէմմիյէթի հավատիսէ ինանմագ իչուն՝ հէր հավտէ անլարը բէսմէն թասան Խալիֆէսի լազըմ կէլիր։ Բրէթօրիանան «Սթանտարտ» կազէթասընա չբիլէն պիր թէլեկրաֆնամէտէ կէօրէ, ժէներալ Պոթա՝ Ինկիլիզ ասքէրլերինն հիւճումլարընտան գուրթուլմագա, արթըգ հիչ պիր գօրգուտու օլմադըղն իսթէտէեի կիպի հարաքէթ խուտիր։ Շեմալիքի հավտէ, ճէնուպի Աֆրիգատա զանէթի սրգ պիր սիս եաբմըշ պուլունտուղունտան, ժէներալ Պոթա՝ պու ֆիքրտաթան իսթիֆատ տէրէք ասքէրի հարբէքթէլերինի սապանապիրէքատէ տիր։ Ֆիլվագի եադընտա հէր հավտէ պօեռլէր իլէ Ինկիլիզ ասքէրի պրասընտա չիտտէթլի պուլ միւսատէք վուգու պուլանագը իմիտ իսիլիսը։ Իչմէ օ վազթի ժէներալ Պոթա իլէ Տէվլէթ սագլանմըշ պուլունտուղլար եէրլէրտէն ուշարը չբէուպ, ասքադտա ալրղա միւշմանա գարշու սիլահ գուլանմադա մէնդուր օլաճագլար տը։ Պու կիւն հէմ Ինկիլիզլէր վէ հէմ պէ էլպիսէի թաշրեան մանիֆեսթոտրա, պասմա վէ սիր մէնուճաթ թիճարէթինտէ խայլըտան խայը թէրագը իմմէշլէր տիր։ Ֆագաթ պունա մուգապիլ Ամէրիգալըար՝ կէտնա Եվրօբատան ուզագ պուլունմաեօրլար իսիչ կիպի, — թիւճճար վասբօրլարը բէք չօգ պուլունտուղը վէ նագլիյէ մէսարիֆի սաթճաճագլարը մալին ֆիեսթրնա օ գատար թէէսիր իմմէտիեի ճիհէթլէ — Ավսթրիալըարընն սաթտըգլարը մալը՝ Ավսթրիա բիտաազընտա ամիր ֆիեսթրա սաթմագտա արըլար։ Պունտան մատտա, Ամէրիգա մալլարը տահա մէթին, կէօրիւնիւճէ տահա խօշ, իսթիմալա տահա միւնասիպ չէգրեօր. պինտէնալէյէ, թապիի տիր քի, Աւսթրիալըար չու հալտէն մէմնուն օլմադըղար։ Ֆագաթ էկէր Ամէրիգա ռէգապէթի՝ եաղընդ սանատի մահսուլաթընտա կալիպ կէմիշ օլսա իսի, Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան էգքեարը ումումիյէսի՝ Ամէրիգա թաճրլէրինէ գարշու օ գատար հիտաէթ իմմէզ իսի։ Մաճարիսթանընն էն պէօհիւք թիճարէթի զանիրէ վէ պարկիր ահզուիսթասը արը. հաթթա Թրիէսթէ չէրի՝ վէ Թունա իւզէրինտէ վագի լիմանլար՝ հուպուպաթ իսրաճաթը իլէ չէօրէթէ պուլմուշլար արը։ Հալպուքի, մէգքիւր հէր իքի վասբթա՝ ումումիյէթլէ Ամէրիգա գրթասընտա վէ խուսուսի օլարագ տահա զիհատէ Ամէրիգանընն ճէմահիրը Միւթթէֆիգա մէմալիքինտէ մէվճուտ պուլունտուղունտան, թապիի տիր քի Ամէրիգալըար վէ պա խուսուս Վաշինկթօն հիւքիւմէթինէ թապի օ ճէսիմ մէմլէքէթ էհալիսի՝ Եվրօբա թիճարէթինէ դարշու զահմէթսիզ ըէգապէթ իսէպիլիր։

Ամէրիգալըար՝ եէթիշտիրտիքլէրի մահսուլաթ վէ մամուլաթընն եաղընդ մէթանէթ վէ զարաֆէթ կիպի էվսաֆը իլէ ալեիլ՝ անլարը ուճուզ սաթմագլատա, թիճարէթ խուսուսունտա Եվրօբալըարը կէմէք իւզրէ տիրլէր։ Ֆիլվագի Ալմանլար տա՝ 7-8 սէնէ էվվէլ 5-6 միլեար տէրճէսինտէ պուլունան ումումի թիճարէթլէրինի՝ ուճուզ մալ սաթմագ սուրէթիյլէ 11-12 միլեարա իպլաղ իմտիւրէ։ Ալմանլար իլէ ճէմահիրը Միւթթէֆիգա էհալիսի արասընտա ֆիքրը թէշկպիւսճէ, թէրագը վէ մէտէնիյէթճէ պիր ֆարգ եօգ իսէ տէ, Ալման թօբրաղը իլէ Ամէրիգա թօբրաղը պասընտա իքի ճիհէթտէն պէօհիւք ֆարգ վար տը քի, պունլարան պիրինճիսի՝ Ամէրիգա սաղլամլանընն չօգ պէօհիւք, վէ էքինճիու բէք զիհատ զէնկին օլմասը տը։ Ամ էհասէն Եվրօբա գրթասընն զարպ է զարպը վասթի ճէհէթլէրինտէ վանսաեի վէ թիճարէթ ֆէվգէլատէ իլէրի կիմմիշ տիր, զիրա մասէն քէօմիւրի՝ տէմիր վէ թիւճճար կէմիլէրի տահա զիհատէ պու ճիհէթլէրտէ պուլունմագտա տը։ Վագրա Բուսիանընն ճէհուզ ճիհէթինտէքի Տօնէճ մասէնլէրինտէ էբէնիճէ էհէմմիէթլի պիր քէօմիւր հավզասը մէվճուտ իսէ տէ, մէգքիւր հավզա վէ Օւրալ տաղլարը սիլինիէսինտէ եաղընդ ուճագ թէքէք մասէնլէր՝ Բուսիանընն ճէսամէթինտէ կէօրէ բէք ճիւզլի ատտ օլունուր։

ԽԱՐԻՃԻՑԵԼԻ

ԺԷՆԵՐԱԼ ՊՕԹԱ ՆԻԶՈՒՆ ԿԻԶԼԷՆԻԵՕՐ.—Պիր գաչ կիւնէն պէրի ճէնուպի Աֆրիգատան կէլէն հավատիլէր՝ օ գատար էհէմմիյէթլի օլմաեուպ՝ անճագ էօթէտէ պէրիտէ պաղը ուճագ թէքէք միւսատէմէլէր վուգու պուլտուղունտա կէօսթէրմէքտէ տիր։ Ինկիլիզ ասքէրլերի ժէնէրալ Պոթա իլէ Տէվլէթին նէրտէ պուլունտուգլարընը էեիճէ պիլմէէօրլար իսէ տէ, ժէներալ Պոթանընն հէր հավտէ թրանսվալ մէմալիքինկի ճէնուպը Շարգի ճիհէթինտէ տօպաշըրզը՝ վէ մուսմանլէյէ ժէներալընն իսարէսի թանթրնտա 4,000 գատար Պոէր ասքէրի պուլունտուղը զանն իպլիսեօր։ Վարիտ օլան պիր թէլեկրաֆնամէտէ նազարէն, Թրանսվալ մէմալիքինն չիմալ ճիհէթինտէ Պոէրլէրտէն 42 քիշի էսիր իսիրմիշ օլտուղու կիպի, Դար ճիվարընտա տախի թէքքար 20 գատար Պոէր Ինկիլիզլէրին էլինճէ էսիր սիւշմիշ տիր։ Իյիթ չու ուճքադ թէքէք վագտալարատան մատտա մանէպրէպէ մէյմանընտա ասքադտա լաբորատորիա տիր։ Ֆիլվագի եադընտա հէր հավտէ պօեռլէր իլէ Ինկիլիզ ասքէրի պրասընտա չիտտէթլի պուլ միւսատէք վուգու պուլանագը իմիտ իսիլիսը։ Իչմէ օ վազթի ժէներալ Պոթա իլէ Տէվլէթ սագլանմըշ պուլունտուղլար եէրլէրտէն ուշարը չբէուպ, ասքադտա ալրղա միւշմանա գարշու սիլահ գուլանմադա մէնդուր օլաճագլար տը։ Պու կիւն հէմ Ինկիլիզլէր վէ հէմ պէ էլպիսէի թաշրեան մանիֆեսթոտրա, պասմա վէ սիր մէնուճաթ թիճարէթինտէ խայլըտան խայը թէրագը իմմէշլէր տիր։ Ֆագաթ պունա մուգապիլ Ամէրիգալըար՝ կէտնա Եվրօբատան ուզագ պուլունմաեօրլար իսիչ կիպի, — թիւճճար վասբօրլարը բէք չօգ պուլունտուղը վէ նագլիյէ մէսարիֆի սաթճաճագլարը մալին ֆիեսթրնա օ գատար թէէսիր իմմէտիեի ճիհէթլէ — Ավսթրիալըարընն սաթտըգլարը մալը՝ Ավսթրիա բիտաազընտա ամիր ֆիեսթրա սաթմագտա արըլար։ Պունտան մատտա, Ամէրիգա մալլարը տահա մէթին, կէօրիւնիւճէ տահա խօշ, իսթիմալա տահա միւնասիպ չէգրեօր. պինտէնալէյէ, թապիի տիր քի, Աւսթրիալըար չու հալտէն մէմնուն օլմադըղար։ Ֆագաթ էկէր Ամէրիգա ռէգապէթի՝ եաղընդ սանատի մահսուլաթընտա կալիպ կէմիշ օլսա իսի, Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան էգքեարը ումումիյէսի՝ Ամէրիգա թաճրլէրինէ գարշու օ գատար հիտաէթ իմմէզ իսի։ Մաճարիսթանընն էն պէօհիւք թիճարէթի զանիրէ վէ պարկիր ահզուիսթասը արը. հաթթա Թրիէսթէ չէրի՝ վէ Թունա իւզէրինտէ վագի լիմանլար՝ հուպուպաթ իսրաճաթը իլէ չէօրէթէ պուլմուշլար արը։ Հալպուքի, մէգքիւր հէր իքի վասբթա՝ ումումիյէթլէ Ամէրիգա գրթասընտա վէ խուսուսի օլարագ տահա զիհատէ Ամէրիգանընն ճէմահիրը Միւթթէֆիգա մէմալիքինտէ մէվճուտ պուլունտուղունտան, թապիի տիր քի Ամէրիգալըար վէ պա խուսուս Վաշինկթօն հիւքիւմէթինէ թապի օ ճէսիմ մէմլէքէթ էհալիսի՝ Եվրօբա թիճարէթինէ դարշու զահմէթսիզ ըէգապէթ իսէպիլիր։

Ամէրիգալըար՝ եէթիշտիրտիքլէրի մահսուլաթ վէ մամուլաթընն եաղընդ մէթանէթ վէ զարաֆէթ կիպի էվսաֆը իլէ ալեիլ՝ անլարը ուճուզ սաթմագլատա, թիճարէթ խուսուսունտա Եվրօբալըարը կէմէք իւզրէ տիրլէր։ Ֆիլվագի Ալմանլար տա՝ 7-8 սէնէ էվվէլ 5-6 միլեար տէրճէսինտէ պուլունան ումումի թիճարէթլէրինի՝ ուճուզ մալ սաթմագ սուրէթիյլէ 11-12 միլեարա իպլաղ իմտիւրէ։ Ալմանլար իլէ ճէմահիրը Միւթթէֆիգա էհալիսի արասընտա ֆիքրը թէշկպիւսճէ, թէրագը վէ մէտէնիյէթճէ պիր ֆարգ եօգ իսէ տէ, Ալման թօբրաղը իլէ Ամէրիգա թօբրաղը պասընտա իքի ճիհէթտէն պէօհիւք ֆարգ վար տը քի, պունլարան պիրինճիսի՝ Ամէրիգա սաղլամլանընն չօգ պէօհիւք, վէ էքինճիու բէք զիհատ զէնկին օլմասը տը։ Ամ էհասէն Եվրօբա գրթասընն զարպ է զարպը վասթի ճէհէթլէրինտէ վանսաեի վէ թիճարէթ ֆէվգէլատէ իլէրի կիմմիշ տիր, զիրա մասէն քէօմիւրի՝ տէմիր վէ թիւճճար կէմիլէրի տահա զիհատէ պու ճիհէթլէրտէ պուլունմագտա տը։ Վագրա Բուսիանընն ճէհուզ ճիհէթինտէքի Տօնէճ մասէնլէրինտէ էբէնիճէ էհէմմիէթլի պիր քէօմիւր հավզասը մէվճուտ իսէ տէ, մէգքիւր հավզա վէ Օւրալ տաղլարը սիլինիէսինտէ եաղընդ ուճագ թէքէք մասէնլէր՝ Բուսիանընն ճէսամէթինտէ կէօրէ բէք ճիւզլի ատտ օլունուր։

ՆՈՒԹԸ.— Եվվէլճէ հաղորդըմըզ վէճճ իլէ, Ինկիլթէրա բարլամէնթօսը աղաբնտան Սիր Դամբզել Պանէրման՝ արիրէն պիր նութգ իրատ էյլէմիշ օլտուղունտան, պաղը էհէմմիյէթլի նուգթալարընն նագը միւնասիպ կէօրիւմիշ տիր։ Մումայէյհ նութգընտա պաղը քիմսէյէրին մէսուլիյէթինտէն պահա էյլէտիքտէն սօնրա, թրանսվալ մուհարէպէսինէ տաիր սէօզիւնէ չէօյլէճէ տէվամ էյլէմիշ տիր։ «Մուհարէպէնին պունտան չօգ զէման եվվէլ նէհնէթի պուլմամասը՝ ասքէրլերիմիզին ճէարէթսիզլիճինտէն վէ գապիտիյէթսիզլիճինտէն տէյիլ տիր. օրտու՝ մէմլէքէթին միւտաֆէասը իչուն հիչ պիր չէյ էսիրկէմմիշ տիր։

Ասքէրիմիզ մուհարէպէ մէյտանլարընտա օ գարանլըգ մուհարէպէնին հէր տիւրլիւ մէչագդաթընտա՝ իպիտատան նիհայէթէ գատար էմսալը կէօրիւնմէմիշ ապքէրի ֆաղիլէթլէր կէօսթէրմիշլէր, վէ իչպու ֆաղիլէթլէր սաեէսինտէ տիւնեանընն ումումի ասքէրլերի արասընտա էն էհէմմիյէթլի պիր մէվզը գազանմըշլար տը (Ալգըշլար)։

Լաքին չիմտի մուհարէպէնին իսիճինճի սէնէսինէ տախիլ օլտուգ, պու մուհարէպէ նէ իչուն տահա էվվէլ պիթմէտի, նէ զէման պիթէճէք, նէ իչուն ուզաեուպ կիսիեօր։ Պու սիւալարը չիմտի հէր քէս պիրբիպիրինէ սօրուպ տուրուեօր։ Մէմլէքէթիմիզ էհալիսինտէն պիր չօգլարը ճէնուպի Աֆրիգա սահրարընտա թէլէֆ օլուեօր. պու գատարտա տէյլ՝ պիպէ գարշը հարպ մէյտանընտա պուլունանլար տախի անը ֆէլաքէթլէրէ տուէար օլուեօր. անլարը գալէ ալմամագլա ինսանլիէթ պիգի իմմամ իսիեօր (ալգըշլար)։ Աֆրիգատի ճէնուպտէ մուհարէպէ իմմէէն ալիրէրճէ ինսանլար խարապ վէ մանվ օլուեօրլար. մէմլէքէթիմիզ տիւնեանընն հէր թարաֆընտաքի մէնֆաաթլարը իլէ պէրապէր, զաֆիլանրեօր (ալգըշլար)։

Էֆկինտիէ՝, 1896 սէնէսինտէ միւթէմէլէքատ նաղրը թարաֆընտան սէօզլէնիլէն պիր սէօզի՝ սիզէ մալիմ օլան էսկի պիր սէօզի՝ սիզէ թէքքար խէճէյիմ։ Օ զէման տէմիշ իսի քի, (ճէնուպի Աֆրիգատաքի մուհարէպէ՝ էն ճիտտի մուհարէպէլէրտէն պիրի օլաճագ տը։) Պու սէօզէ տիգգաթ իսինիզ։ Պու սէօզլէր՝ օ մուհարէպէլէն ուղուն, ամը, մասրաֆը պիր մուհարէպէ օլաճաղընա զանընը մա կէօրէ պիր գաչ պաթնտա մահվ օլմամաճաղ [illegible]։

ՀԱՊԵՇԻՍՈՒՆ իսէ Եվրօբաը Մէնսիլիք հաղրէթլէրի, Ինկիլթէրա գրալը եէտինճի Էտուարտ հաղրէթլէրինէ, հէտիյէ օլարագ պիր չօգ արալան իլէ Աֆրիգա հայվանաթը կէօնտէրմիշ տիր։ Մէգքիւր հէտիյէլէրի կէթիրլէն «Մանորա» վաբորը Մարսիլիասա վասը օլմուշ տը։

Մ. ՆԱԹԱՆ ՀԻՐՇ.— Ֆրանսատա վէֆաթ էտէն Մ. Նաթան Հիրշ, Բաչրիզ խայրաթ չիրքէթլէրինէ 220,000 ֆրանգ վէ Բուլիա խաթ ախանէսինէ էշեասը իլէ սաիր մէթրուքաթընը պրագիր տը։

ՊԱՀԲԸ ԱՀՄԵՐՏԻ ԲՈՒՍԱՐ.— Բուսիա հիւքիւմէթինին Պահը Ահմէր իլէ Աճէմիթան քէօրֆէզի արասընտա մունթազամ սէյրը սէֆթին խաթթը թէէսիսի իչուն՝ Էօթէճէն պէրու հիչ պիր կայրէթ էսիրկէմմիեի մալիմ տիր։ Բուս վաբօրլարընն Ս

հիւքմ խիլմէսի լաղմ իքէն, միւտտաիին գավը միւճէրրէտի իլէ խոբէտիեի պէտէլին թանսիլինէ գարար վէրիլմէսի՝ հիւքմին պօղուլմասընը մուճիպ պուլունմուղը՝ մանքէմէի թէմնելով Հուգուգ տաիրէսինտէն պիտիրիլմիշ տիր։

ԿԷՐԻՔ Սթանպօլտա վէ կէրէք թաշրալարտա պիր թագիմ սիկուրթա գումբանեալարը՝ շիպէ վէ ճէնթիլէր աշմագտա օլուպ, պունլարըն տէրէճէի էմնիյէթ վէ իթիպարլարը մալիւմ օլմատըղընտան, սիկուրթա շիրքէթլերի իլէ ագտը մուգավէլաթ օլունմասը թիճարէթ վէ Նաֆիա նէղարէթինէ միւնասիպ կէօրիւլէրէք, քէֆիկէթ՝ Պաղր Սիւնէ արզ ու իշար օլունմուշ տըր։ Զաթէն պիւա բուխատթ շիպէ քիշչատ իտէն պու կիպի շիրքէթլէր՝ հիւքիւմէթճէ ըէսմէն թանըլմամագտա օլմաղլա։ սիկուրթաեա գօնուլմասը իճապ իտէն էմվալ վէ էմլաքընը թէրճիհէն Օսմանլը սիկուրթա շիրքէթինէ թէվտիր՝ ումում վիլայէթլերէ վէ սանճագլարա պիտիրիլմիշ տիր։

ՀԱԼԷՊ վիլայէթինէ թապի ճէպէլը Սէմման գավասը միւլհագաթընտան օթուզ եէտի գարիեէ չիֆթճիլերի թոխուսմուզ զախիրէ թէտարիքինտէն ճիզ գալտրգալարընտան, խանէ պաշընա 300 ղր. վէրիլմէք իւզրէ, զըրաաթ պանգասընտան 180,650 ղր. իթասը գարարլաշմըշ տըր։

ԵԱՐԸՆԵՐԻ ճիւմա էրթէսի կիւնի հաշմէթլու Ռուսիա իմբէրաթօրը հաղրէթլէրինին թախտա չըդտըղը կիւնէ միւսաաբի օլտուղունտան, սէֆիր էսալէթլու Մ. Զինովիէֆ հաղրէթլէրի թարաքընտան պիր ըէսմը գապուլ վէ սէֆարէթինէ քիւիսէսինտէ պիր ըուհանի սեւին իճրա իտիլճէէք տիր։

ՍՐՀՀԻՑԵՏ. — Շէհր էմանէթինէ միւթէչէքիլ սրհիյէ գօմիսիօնը՝ թէքրար թօրլան ղշ վէ միւզաքէրաթտա Տօքթ. Մ. Պէյ սաամի հաղրը պուշունմուշ տըր։

— Պաթումտա չիւպէնի խասթալըգտան իւչ քիլի թուռուլարագ, պիրինին վէֆաթը իւզրինէ, պու այրն օն ալթընճը կիւնինտէն, իթիպարէն Պաթումա գարը 10 կիւնիւք գարանթինա գօնուլմուշ տըր։

—Էքիրէնճի հոկտեմբերին 29ը թարիխիյէ սրհիյէ իտարէյէրինէ թէպլիզ օլունան թէլէկրաֆնամէլէր տիր։ 14-27 հոկտեմբեր թարիխինտէն իթիպարէն Պաթումտան կէլէն կէմիլէրէ գարը, թըպճա չիտէթիի մուահէնէ վուգու պուլաճագ տըր։

ՖԷՆԻՌՍ-ՕԿՐԻԹ նամը իլէ, թէտգիգաթը ֆէնիրէյէ իչուն Ֆինլանտիատա թօրլամըշ օլան պիր շիրքէթ ազասընտան բրօֆէսօր Օթտէօնէր՝ էսկի Օսմանլը լիսանընա տաիր մէղքիւր շիրքէթին թէտգըգաթ վէ թէհարիյատ ալթընճէսինտէ էլէ կէթիրմիշ օլան պիր իսալը մալիւմաթը հավի օլան էսիրլերի՝ մէարիֆ նէղարէթի վարթաարյա զաթը հաղրէթը Բատիշահիէ թագտիմ էյլէմիշ տիր։

ՊԷՐԱԹՏԱ Ագ քէօբրի իլէ պիր պապ տէպիրէնին թամիրաթ վէ ինչաաթը լազըմ օլատըր՝ Եանիա վիլայէթինէն Նաֆիա [illegible] Մալիյէ նէղարէթլերիէ պիրտ[illegible] տիր։

ՊԷՑՐՈԻԹ վիլայէթի տախիլինտէ Լազգրյէտ սա [illegible] թապի Պապիր նահիէսինտէ քարար Բէֆիր վէ Սալա գարեէլերինտէ զահիրէ չըզարըլան իւչ գրթա զիթիթ վէ ասֆալթ մատնէրինին էօնտէլերինէ իհալէսի հագգընտա Ինկիլթէրա թէպտասընտան պիր զաթ թարաքընտան վուգու պուլան իսթիտա սիզերինէ [illegible] իմբիազը միւսթէտիի մուահիյէ էօնտէսինէ իհալէսի [illegible] գարրիր իսէրէք, օլպագաէ թանգիմ զըլընան մուգավէլէ վէ չարթնամէլէր աթէպէի Իւլնաեէ արզ իսիրմնք իւզրէ մագամը Սատարէթէ թագտիմ իսիրմիշ տիր։

Ա.ԼՍԹՐԻԱՆԸՆ Իլ Ֆիր գօնօլօր՝ մուվագգաթէն մէտիէքէքինէ կիթմիշ իսի. պու տէֆա Իզմիրէ ավաէթ էյլէսիշ տիր։

ՂԱՐԻՊ ԵԱՐԱՏԸԼԸՇ.— Կէչէն ճիւմա կիւնիւ, Այտընտա պիր գատրն՝ պայգուշ պաչընա պէնդէր պիր չօճուգ տօղուրմուշտը պու մախլուգէն գուլագլարը՝ մէրքէպ գուլագլարը գատար պէօհիւբ օլուպ, կէօզլէրինէ աչդ վէ ղաեէթ գօրկունճ իսիշ։

ԳԱԶԻ.— Պէյ օղունտա Սագրզաղանը օսգաղընտա ալթը օտալը պիր էվ չէօքմիշ իսէտ, Նիւֆուսա թէլէֆթի օլմամը տըր։

ԴՕՍՕՎԱ Էրզագը ասքէրիիէսինին միւնագասասընա պաչանըլարագ, տէրսաաեէթ էրզագը ասքէրիյէ մութէահհիթի Իլիսա պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրի թարաքընտան պիր գալէմտէ օթուզ պէշ պին լիրա թէհզիլաթ իճրա իտիլմիշ տիր։

ՊԱՆԴԸ ՕՍՄԱՆԻՆԻՆ Կալաթա վէ Սթամպօլ իտարէխանէլէրի՝ ճօրթը օլմագ միւնասիպէթի իլէ պու կիւն գապալը օլաճագ տըր։

ՏԻՒՆ ՍԱԱԹ եէսիեէ չարեէք գալարագ, Պէյ օղլընտան Կալաթաեա հարէքէթ էէն թիւնէլ գաթարընընն պաղլը պուլունտըղը էօրմ թէլ պիրտէն պիրէ գօբմուշ իսէտէ, գօնտիւքթէօրլար հէման ֆրէնչլերի չէվիրուպ թըրէնի տուրտուրմագա մուվաֆֆագ օլտուգլարընտան, պիր գաղ զուհուրա կէլմէմիշ տիր։ տէրհալ թամիտաթ իճրա օլունարագ, թրէնչլեր՝ իչլէմիշ տիր։

ԻԶՄԻՐԻՏԷ թրանսթթ էմթաա տէքօսունընն բլանլարընը եաբմագ իւզրէ մէմուրէն Մ. Վալօրինին Իզմիրէ կիթմէսի գարարլաշմըշ տըր։ պիր գաչ սէնէ եվվէլ սաթուն ալընմըշ օլան Եէրասիմ խանը թրանսթթ էմթաա տէքօսընա թէպտիլ իտիլէճէք տիր։ մէղքիւր խանընն միսթէէճիրլերինէ օն պէշ կիւն զարֆընտա չըգմալարը թինպիհ օլունմուշ տըր,

ՇԷՆԵՐԻՄԻԶՏԷ սօղուգ հավա տէքօլարը եաբըլմասը իչուն, Ինկիլիզ սէրմաեէտարլարընտան միւրէքքէպ հէյիէթ նամընա Մ. Պէյքր թարաքընտան իսթէնիլէն իմթիհազ՝ վէրիլմիշ տիր։ մէղքուր տէքօլարան իքինի Սթանպօլ վէ Կալաթա ճիհէթլերինտէ թէէսիս օլունճագ վէ պիրի տէ պալըգ մուաֆրզասը իչուն Պալըգիսանէտէ եաբըլաճագ տըր։

ՁՕՆԿՈՒԼՏԱՆ ԼԻՄԱՆԸ. — Զոնկուլտագտա եաբըլմագտա օլան լիման ամէլիյեաթը թէքմիլ օլտուղունտան, էֆրէնճի հոկտեմբերին սոնունտա Անթրբրիզ չիրքէթի թարաքընտան մատէն չիրքէթի նամընա թէպլիմ օլունճագ տըր։ մէղքիւր լիման՝ 50տէն 80 թոնէլաթօնա գատար սըգլէթինտէ պուլունան ուէքբարէ թաշար իլէ մէթին պիր սուրէթտէ եաբըլմըշ վէ 300 մէթրօ պօեունտա 8 մէթրօ էնինտէ պուլունմուշ տըր, մէղքիւր լիմանընն տէնիզ թարաքընտաքի ճիհէթի՝ տէնիզտէն 4,12 մէթրօեա գատար եիւքսէք օլուպ 150 թոնէլաթլըգ եանի 150,000 քիլօկրամ աղըրլըգընընա տէօրթ քէօշէ թաշար իլէ եաբըլմըշ տըր։

ՊԱՀԸՐ ԱՀՄԷՐ լիմանլարընա միւթէվէճճիհէն Սիւէյշտէն հարաքէթ իտէն կէմիլէրէ գարը՝ գօնուլմուշ օլան օն կիւնլիւք գարանթինա գըրդ սէքիզ սաաթա էնտիրիմիշ տիր։

ԷՎՎԷԼԻՒ կիւն Գումգաբուտա Շէյխ Վէլիտ մանէլէինտէ պիր ճինայէթ վուգու պուլմուշ տըր։ Գումգաբու բօլիս մէրքէզինէ Շէյխվելիտ մահալլէսինտէ պիր գատրն չօճուղունը գուեուեա սթտրը խապէր էէրիլմէսի իւզէրինէ, Բում միլլէթինտէն էլէնի խմինտէ պիր գատրն տէրէսթթ օլունարագ բօլիս մէրքէզինէ կէթիրիլմիշ տիր։ Մէրգու�մէնին իթհատսինէ նազարէն, պու ճինայէթի՝ զէվճինին պիր իքի սէնէսէն պէրի քէնտիսինի թէրք իթմէսինտէն վէ քէնտիսինին սօն տէրէճէ սէֆալէթ տիւշար օլմասընտան նէշաթ իթմիշ տիր։

ՄԷՃԼԻՍԸ ԲԻՍՈՒՄԱԹ գարը իլէ, պօեալը պիր թագիմ չէքէրէրին (գուֆէթա) սրհնաթա մուպիրը օլտուղը իչուն մէնն իտիլմէսինէ, վէ զաթէն իտալ իտիլմիշէրին տասի միւսատէրէ օլունմասընա Շուրաի Տէվլէթճէ տէ գարարլաշմըշ տըր։

ԷԹՍԷՐ մահալլէրտէ սօղաղընն օրթաարընա գատար էսնաֆընն էմթաա տիղլիգ, կէչիպ տէօմէէէ մանի օլմալարընա մէկտան վէրիլմէմէսի՝ Շէհր էմանէթինտէն թէքմիլ տաիրէլէր մէէմուրլարընա էմր էտիլմիշ տիր։

Շէհր էմանէթինճէ պու էմրին իճրասընա տըգգաթ էտիլմէսի էն գիեատ էլղէմ տիր։ (Սէրէր)

ԹՕՐԽԱՆԻ ԱՄԻՐԷ միւշիրիյէթի՝ եէլմիյէ 100000 ֆիշէնք իմալը վէ Բէլլէր ֆապրիգասընտան կէլէն մաքինալարընն իսթիմալի իչուն մէղքիւր ֆապրիգա թարաքընտան կէօնտէրիլմէսի թէահհիւտ օլունան ուսթալարընն ճէլպ էտիլմէսինի խարճիյէ նէղարէթինտէն թալեպ էթմիշ տիր։

Է.ՃՆԷՊԻ լիանլարընընն մէքթէպլէրտէ թահսիլինէ թագվիյէթ վէրմէք իւզրէ, Մէարիֆ նէղարէթի պիւտճէսինէ 19000 լիրա իլավէ օլունմուշ տըր։

ԱՍԿԵՐԻ ԹԷԴԱՒԻՏ սանտըղը թախսիսաթընն սէրիան կէօնտէրիլմէսի՝ վիլաեէթլերէ էմր էտիլմիշ տիր։

ԳԱՏԸՐԲԷՕՑՏԷ պաղը օսգաղլարա գալտըրըմ տէօշէտիլմէսի Շուրաի Տէվլէթ գարարընտան տըր։

ՄԱԼԻԹԵԷ ԴՕՄԻՍԻՕՆԸ Տիւեունը Ուսումիյէէնին կէչէն սէնէքի մուհասէպաթընը մուահէնէ էթմիշ տիր։

ԽԱԼԴԷՆ եաղըզա կիթմիշ օլմասը իլէ պոշ գալան խանէլէրտէն թէնվիրնէ վէրկիսի ալընմահաճագ տըր։

ԻՆԹԻՀԱՐ.— Սթանպօլտա Պլիմ-պէրկ նամ պիր ահէնթասը օլան Սվիչէրա սաաթ ֆապրիգաթօրլարընտան Մ. Պէքէր՝ զիհան իթտիեի իշուն քէնտիսինի էօլտուրմիշ տիր։

ՁԻՆԱԵԷԹ.—Դասրմ Բաշատա քիւրա Մուսթաֆա նամ պիրի՝ պըշագլա գարըսընը վուրմուշ տըր։

—Օտունդաբու սահիլինտէ պաչըզ, գօլսըզ վէ սեագսըզ պիր ճէսէտ պուլունմուշ տըր։

—Եանքսիճինին պիրի Գէորգ աղա նամ սաաթճընն ճիւզտանընը Թիւնէլտէն չըգտըզը վագրթ չարմըշ տըր։

—Սիւէյմանիյէտէ գարըսը իլէ գայնանասընը գաթլ իտէն էրզրնճեանլը արապաճը Ապպասընն իտամընա հիւքմ իտիլմիշ տիր։

ՊԷՕԵԻՐ ՁԻՆԱԵԷԹ.— Բիւֆէգամըզտան «Գօնսթանթինուբօլիս» կազէթասը իտարէխանէսինտէն թարտ իտիլէն պիր միւրէթթիսի՝ տիւն սաաթ տօգուղ պուչուգ գարարլարընտա սահիպը իմթիհազ Մ. Նիգօլաիտիսին կաբընանէսինէ կիրէրէք իչ էլ բէվօլվէր ատմասընյա մումսիլէյ՝ անիտէ գալպի իւզէրի սօլ թարաֆա տիւշմիշ վէ ճանիի մէրգումմ պու սրրատա պիր պուչագ չէքիպ մէճրուհուն սաղ պէօյրինէ սաբլամըշ տըր։ Ճանի տէրատէթ իտիլմիշ տիր։ Սթրպպա մէճրուհէն եարալարընը մուահէնէ իլէ տահա պիր ֆիլքր պէհան իտէմմիշչէր իսէ տէ, եարալարընն աղըր օլմասընը զանն օլունուեոր։

ԻՊԼԱՍ.—Մահմուտ Բաշատա Մանասթըր խանընտա Բալթի Պիրատէրէր նամ մանիֆաթուրաճըլար՝ Գալուստ էֆ. Մէստեճեանընն Թալէպի իւզէրինէ, միւֆլիս իլան իտիլմիշ տիր։

—Սարրաֆ Թէրզիպաշեան վէ Ռօգոսեանընն Թալէպլերի իւզէրինէ, Հաճօրալօ խանընտա մուգիմ Թապիպեանընն վէ քէգա Պլիմնթալ նամ գօմիսիոնճընն Թալէպիյէ Շէյխ Թալալ խանը ալթընտա մուգիմ սաաթճը Սէլիմ Սապիթ էֆ ենն իֆլասլարը իլան իտիլմիշ տիր։

—Թիճարէթը պահրիյէ մանքէմէի Տիգրան Փափազանընն էմվալընընն սաթըլմասընա վէ ալաճագլարա թագսիմ իտիլմէսինէ գարար վէրմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թիֆլիսէն կը գրեն թէ Ս. Հայրապետը Սեպտ. 15 ին տեսակցութիւն մը ունեցեր է Կովկասի կրթական նախարարութեան ներկայացուցիչ Մ. Զաւատովի հետ՝ դպրոցական գործերու վրայ։

—Սամսոնի առաջն. տեղապահ Տ. Գնէլ Վ. ճամբայ ելած է Պոլիս գալու համար։

—Սվազի առաջն. Տ. Պետրոս Արքեպիսկոպոս Թոքատ այցելութեան գացեր է։

—Նորընտիր Դասա. Խորհրդի անդամներէն Սահակ էֆ. Գարաեան հրաժարական տուեր է։

Մուշի Պատր. փոխանորդ Տ. Խոսրով Ծ. Վ. Պէրիկեան սեպտ. 30ին Մատնավանք հասեր է, ուր կ'ըսպասեն եղեր արդէն Մուշի Դաւառ. և Կրօն. ժողովներու ատենապետները, անդամներէն մէկ քանին և ուրիշ ազգայիններ։ Խոսրով Ծ. Վ. գիշեր մը արժանավայել կերպով հիւրասիրուելէ ետքը իր ուղեկիցներով մեկներ է դէպի առաջնորդարան, որուն դրան առջեւ նախորդ առաջն. տեղապահ Տ. Յովհաննէս վրդ., քահանաները, երգեցիկ դպիրներ ինչպէս նաեւ ժողովրդեան բաւական ատուար բազմութիւն մը դիմաւորեր են։ Յետոյ բարի գալուստի այցելութիւնները ընդուներ է Տ. Խոսրով Ծ. Վ. որ հեռաւեալ օրն ալ Յովհաննէս Վրդ.ին հետ քաղաքին Վեր. Կաուռվարչին և ապա Վեր. Կուսակալ պէյին, որուն մատուցեր է իր պաշտօնին վերաբերեալ կայս. Պէրաթը, և ուրիշ յանձնարարականներ։ Ն. Վսեմութիւնք սիրալիր կերպով ընդուներ են Մուշի պատր. փոխանորդը։

— Կիպրոսի առաջնորդ Տ. Պետրոս Վ. Սարաճեան, Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին հրամանով մեկներ է Իզմիր անցնելու, անկէ իր հայրենիքը Սիւրի Հիար այցելելու և ապա Կ. Պոլսոյ ճամբով վերադառնալու համար։

—Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան իր սիրելի բարեկամ Թիֆլիզի Բաղաքապետ Գէորգ Եւանգուլեանցի հոգւոյն համար պաշտօն կատարեր է հոկտ. 7ի կիրակի օրը՝ Իզմիրի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ։

—Երեկ, ժամը 7½ին, Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ սկսաւ վկայականներու բաշխման հանդէսը մայրաքաղաքիս նախակրթարաններու շրջանաւարտներուն։ Հանդէսին կը նախագահէր Ս. Պատրիարքը, որուն երկու կողմերը կը գտնուէին Փոխանորդ սրբազանը և Տ. Եղնիկ եպիսկ. Ասպահանի։ Ներկայ էին նաեւ Շրջանաւարտից Քննիչ Յանձնաժողովին երկու կրօնական անդամները՝ Տ.Տ. Վահան և Բարկէն Ծ. վրդ. Ներ, յետոյ Աղան, Վահրիճ, Տիրայր, Սահակ վարդապետները, Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, Մկրտիչ էֆ. Մէղվաբուեան, Բարթող էֆ. Թէլեան. Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան, Աւետիս էֆ. Սուրէնեան, նախկին ուսուցիչ Յակոբ էֆ. Ոսկան, մամլոյ ներկայացուցիչներ, վարժարաններու տնօրէններ և ուսուցիչներ՝ ինչպէս Արիստակէս Պոյաճեան, Գարեգին Դավաթեան, Հայկ Խաճատուրեան, Գալուստ Մալաթեան, Նշան Թորոսեան էֆ.ները. ուսուցչուհիներ՝ ինչպէս Օր. Լուիզ Արիստակէսեան, Օր. Գաթին Մուրատեան, և ուրիշներ։ Դահլիճին մէջտեղ, դրասեղանի մը շուրջ, կ'երեւէին Ուսումն. Խորհուրդը ներկայացնող էֆ.ները՝ Տօքթ. Թորգոմեան Հրանտ Ասատուր, Յակոբ Գուրգէն և քարտուղարը։ Մտերիան էֆ. Կուրտիկեան եւս ներկայ էր։ Դահլիճին կէսը կը գրաւէին 64 երկսեռ շրջանաւարտները։

Նախապէս դուրսը շրջանաւարտներու կողմէ մէյ մէկ մէճիտ վճարումները տեղի ունեցան՝ վկայականներու ստացման համար։ Հանդէսը բացաւ Ուսումն. Խորհրդոյ ատենապետը, Ս. Պատրիարքին ուղղուած այն խօսքերովը՝ որոնցմով Ն. Սրբազնութիւնն ներկայացուց այս տարուան 64 շրջանաւարտները՝ Խորհրդոյ վարչութեան տակ գտնուող ազգ. նախակրթարաններուն, և ըսաւ թէ Ուսումն. Խորհուրդը չէ որ անուշչա շրջանաւարտներուն ունեցած յաջողութեան դովեստը պիտի ընէր, երբ Շրջանաւարտից Քննիչ Յանձնաժողովը իր խիստ քննութեան բովէն անցուցած և ապա տուած էր հարկ եղած դնահատումը։ Բայց սա չեղտեց թէ՝ այս տարուան կրթական հունձքը՝ անպեղ տարուանէն չատ աւելի է, ինչ որ հպարտութեամբ կարելի է ցուցնել և սա ճշմարտութիւնը հատատաւել թէ մեր նախակրթարանները կրնան տարուէ տարի բազմապատիկ արդիւնքներ տալ և սայգ ու օգտակար արդիւնքներ։ Ու գոհունակութեամբ ապացուցուց ասիկա, քանի որ անցեալ տարուան շրջանաւարտներէն չատերը եւ քէն զանազան յաջողութիւններ ձեռք բերած են, հոս և Եւրոպա բարձրագոյն ուսմանց հետեւելով, և կա՛մ վաճառականութեան, կա՛մ ուսուցչութեան և կամ ուրիշ ասպարէզներու։ Եւ յոյս յայտնեց առնչապասը որ այս տարի ալ անուշչա միւնոյն յաջողութիւնները ձեռք պիտի ձգեն շրջանաւարտները։ Մենք չենք մոռնար. Ծ. Հայր, ըսաւ, Ձեր անցեալ տարուայ այս սրահին մէջ իսկ արտասանած խօսքերը, որոնք տակաւին կը հնչեն մեր ականջներուն մէջ, և անկէ ի վեր ջանք չխնայեցինք մեր հսկողութեան ներքեւ գտնուող վարժարաններու վիճակին ատիճանաբար բարելաւման, և այսօր դոհ ենք որ մեր ջանքերը ի դերեւ չեն վատնուած։ Իսկ եթէ կան տակաւին ուրիշ պակասներ, ատոնք ալ, ըսաւ, ատոնց լրացումն ալ ժամանակին ընթացքէն կախում ունի։ Վերջացուց խօսքը՝ շնորհակալութիւն յայտնելով Ս. Պատրիարքին, Շրջանաւարտից Քննիչ Յանձնաժողովին, և վարժարաններու բոլոր անօրէններուն և ուսուցիչներուն որոնք իրենց խնամքին յանձնուած տղոց կրթութեան համար աշխատեցան։

Այս խօսքերէն ետքը Ս. Պատրիարքին յանձնուեցան վկայագիրները՝ զոր Ն. Սրբազնութիւնը բաշխեց կարգաւ բոլոր շրջանաւարտներուն։

Շրջանաւարտներէն ութը՝ Գումգապուի Լուսաւորչեան աղջկանց վարժարանէն են, ատոր՝ Պեզճեան վարժարանէն, եօթը՝ Գում Գափուի դուրսի Վառվառեան և Պօղոսեանէն, եօթը՝ Սամաթիոյ Սահակեանէն, ինը՝ Ս. Յակոբայ Որբանոցէն, երեքը՝ (երկու մանչ, մէկ աղջիկ) Գատը Գիւղի Արամեանէն, հինգը՝ Օրթագիւղի Թարգմանչացէն և չորսը՝ Հասկիսմանց աղջկանց վարժարանէն, չորսը՝ (երկուքը աղջիկ) Խասգիւղի Ներսէսեանէն, եօթը՝ ամէնքն ալ աղջիկ՝ Էսայեանէն, երկուքը՝ Դալաթիոյ նախակրթարանէն, երկու աղջիկ՝ Սկիւտարի Ս. Խաչէն։ Ասոնց անունները յիշած ենք ասկէ առաջ։

Յետոյ կարդացուեցան նաեւ այս տարի ուսուցչական վկայական ստացողներուն անունները, որոնցմէ թուրքերէն լեզուի մասնագէտի վկայական ստացող Պ. Գրիգոր Մանուկեան թուրքերէն բանախօսութիւն մը ըրաւ, ուր ուսուցչութեան դերը բացատրեց՝ իբր գլխաւոր ազդակներէն մէկը ժողովուրդի մը զարգացման։

Այս բանախօսութենէն ետքը՝ ուրիշ մը կարդացուեցաւ՝ Էսայեան վարժարանի շրջանաւարտուհիներէ մէկուն, Օր. Սրբուհի Պօղոսեանի կողմէ. շատ սիրուն, շա՛տ զմայլելի գրուածք մըն էր ան, որուն ընթերցումէն անկարելի էր չհմայուիլ, անոր մէջ աղջկայ շնորհն ու փափկութիւնն ու քնքշութիւնը ա՜յնքան կը գերազանցէին վերոյ ինչպէս չեղտերու, ձայնի կեւէջներու կողմէ նոյնպէս գրուածքի տեսակէտէն՝ որուն մէջ Սիպիլի մը չունէր կը սահէր։ Այդ քանախօսութեամբ կ'ըսուէր թէ ի՞նչպէս իրենք՝ իրենց պատչաճ կրթութիւնը ստացած, ակից վերջնալ դեր մը ունին խաղալիք, իրենց մասին, մեր դաստիարակութեան և զարգացման գործին հանդէպ, թէ՝ վարժարաններու և թէ ընտանիքներու մէջ, ևն։ Կարդացին նաեւ Օրթագիւղի Թարգմանչաց վարժարանէն և Որբանոցէն մէյ մէկ շրջանաւարտներ, նոյնիսկաստ քանախօսութիւններ, դպրոցի և կրթութեան նկատմամբ։ Վերջապէս խօսք առաւ Ս. Պատրիարքը, գովեց Ուսումն. Խորհրդին և ուսուցիչներուն ջանքերն՝ այս տարուան կրթական արդիւնքին համար։ Ըսաւ թէ երբ առնչային կրթութիւն կը պահանջենք ամէն բանէ առաջ, ատիկա, ամենէն աւելի նախակրթարաններէն պէտք է սպասել։ Շեշտեց թէ այդ կրթութիւնը ամէն կերպով կատարեալ ընելու համար պէտք չէ միայն բաւականանալ միայն մտքի կրթութեամբ, այլ և մասնաւոր խնամք տանելու է սրտի կրթութեան, այսինքն աշակերտներուն սորվեցնելով նաեւ կրօնքի ըմբռնումներ, յարգանք դէպի եկեղեցին ևն, ևն։ Հանդէսը վերջացաւ՝ ձայնաւոր «Հայր Մեր»ով։

—Նարլը գաբուէն կը գրեն մեզ.

Թէեւ ասկէ առաջ միմիայն Շ.Ս. Զատկի առթիւ պաշտօն վարելու համար Պատրիարքանի կողմէն առժամեայ մարմին մը կազմուած էր, բայց թաղեցւոց մեծ մասին խնդրանաց վրայ, Բաղ. Ժողովը նոր ընտրութեան հրաւէր տուաւ, սակայն ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանենք թէ, մի քանի անձերու սխալ տեղեկութեանց պատճառաւ նոր ընտրութեան գործը յետաձգուեցաւ։ Քննութեան հոգը՝ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ փոխանորդ Սրբազանին յանձնուած էր թէեւ, սակայն մօտ 6 ամիս է որ բնաւ ոեւէ քննութիւն տեղի չէ ունեցած, թաղեցւոց օրինաւոր պահանջմանց դոհացում մը տալու համար թէեւ խոստացուած էր Մնուանդի տօնէն վերջ կատարել։

Արդ՝ քանի որ թաղին մէջ ոեւէ անհամերաշխութիւն չկայ, ինչ որ պարզ քննութիւնով մը կրնայ հաստատուիլ, և քանի որ տօնական օրեր ալ չեկան խնդրոյն յապաղման պատճառ ըլլալու, կը խնդրենք Բաղ. Ժողովէն՝ որ իր այս օրուան տեղի ունեցած նիստին մեր սոյն խնդրոյ օրինաւորութիւնը և կարեւորութիւնը ի նկատի առնելով զարժանն ընդ հուպ անօրինել բարեհաճի. որուն համար թաղը երախտապարտ պիտի մնայ։

—Կիրակի օր, ցորեկին, ժամը 7ին Բերա, Բնդրորտայի մէջ, Մնակեան էֆ.ի թատերական խումբ առաջին անգամ ըլլալով պիտի սկսի իր ձմեռնային ներկայացումներուն։ «Առման Լը Ֆորթէ»ին, որ վերջին ծայր առատագիւտ կտոր մըն է՝ իր համակ յուզիչ և եղերերգական տեսարաններովը, պիտի բանայ այն ռէբէռթուարը, զոր Մնակեան էֆ. պատրաստած է և որուն իւրաքանչիւր խաղը կիրակիէ կիրակի, այս ձմրան շրջանին, անուշչա մեծ ընդունելութիւններով պիտի ողջունուի հասարակութեան կողմէ, ինչպէս միշտ։

Այդ ընդունելութիւնները ապահովաբար առանց նուազելու «Առման լը ֆորթէ»ին համար ալ, ընդհանրապէս կրկնապէս համակրական և աւելի ջերմ կերպով պիտի արտայայտուին՝ երբ ըսենք թէ անիկա կը ներկայացուի ի նպաստ խումբին անդամներէն Սանճաղճեանի և Պարոնեանի, երկու դերասաններուն՝ որոնց իւրաքանչիւրը իր դերին մէջ ճկուն ու վարպետ դերասանի կարողութիւններ ցոյց տուած է մինչև հիմա։ Երկուքն ալ արդէն բեմի առաջին հինաւուրց մարդիկ են, բաւական գործակիցները Աղամեանին ու Էրզրումեանին։ Կը յուսանք, և կը կրկնենք, որ հասարակութիւնը պիտի փութայ իր քաջալերութեան հաւատիքը տալու՝ կիրակի օրուան ներկայացումին։

ՀԱՑ - ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Հայ Հռոմէականաց Կ. Պոլսոյ Պատրիարք Տ. Էմմանուէլեան, Զորեքշաբթի օրը Կայս. Պալատ դնաց Յովսէփ էֆ. Շէհիրեանի ընկերակցութեամբ։

— Ս. Աստուածածնայ ընծայման օրը Սիւօղ պիտի գումարուի, Սազգ Ազգաբի Պատրիարքարանին մէջ, Կ. Պատրիարք Տ. Էմմանուէլեանի նախագահութեամբ, որուն պիտի մասնակցին ընդհանուր հայ հռոմէական եպիսկոպոսնե., հեռաւոր տեղ գտնուողներ նամակով պիտի խրկեն իրենց քուէները։ Այս Սինօդը պաշտօն ունի թեմերէն ընտրուած եպիսկոպոսներէն մին վաւերացնել. թափուր թեմերն են՝ Տրապիզոն, Մարտին, Հալէպ։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՍԸ

BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՃԷՔԻ

Հոկտեմբեր 31, 1901

le 31 octobre

Ֆրանսիոյ էսհամը	(3% Français)	100.90
Բէժի	(Tab. Turcs)	306
Գօնսոլիտ.	(R. Turque D.)	23.42
Շրմէնտրգիէր	(Lots Turcs)	100.
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	510
Թրանսվալ	(Transvaal)	75.

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԳՇԱՄԲԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ, 30 Հոկտ.—Լուսիոն Պուրնունտան ալընան պիր թէլէկրաֆնամէկ կէօրէ, Ակման վէ Ֆրանսիզ բանթ վաքօրլարը՝ Պօէրլէր իչուն, միւհիմմաթը հարպիյէ կէթիրմիշլէր տիր։

ԲԷՇԹԱ.— Կրան տիւք Միխայէլ չէհրի կէզմիշ տիր։ Միւշարիլէյ էհալի թարաքընտան քէմալը չէվգ իլէ ալգէշլանմըշ տըր, պատէհու չէրէֆինէ իճրա գէլընան թէֆթրօ օեունունտա հաղրը պուլունմուշ տըր։

—Պու սապահ իմբէրաթօր իլէ Կրան տիւք հաղարաթը՝ թօքմա գէշլաբընը հարիլիքաէ զիեարէթ իթմիշլէր տիր, պատէհու պէլէտիյէ պաղէրի գիւսպինտէ թաամ էյլէմիշլէր տիր։ գիւսպին էթրաֆընտա թօքլանմըշ օլան պիր չօգ էէալի՝ իմբէրաթօրը վէ Կրան տիւքի չիտէթլէ ալգէշլամըշլար տըր։

ՎԻԵՆՆԱ.—«Նուվէլ Բրէս Լիպր» կազէթասը՝ կէլէճէք յունվարըն իւք կիմնէրինտէ Ինկիլթէրա գրալը հաղրէթլէրինին Սան Բէմօեա մուվասէլէթինէ ինթիզար օլունտուղունը թէէմին իսթիօր։

—Նունանիսթան գրալը հաղրէթլէրի՝ պիր գաչ կիւն պուրատա գալաճագ տըր։

—Մէճլիսը մէպուսան պիւտճէսինին իւք գըրաաթընա տէվամ իթմիշ տիր։ պաշ վէքիլ Մ. տը Քէօրպէր՝ միւխթէլիֆ նութգ իտէնլէրէ ճէվապ վէրուպ, հիւքիւմէթին միլլէթէ ախտ մէսէլէլէրին թէսվիյէսի լիւզումընը ասլա պունուիմատընընը վէ էն զիեատէ միկրաճէլ օլան էգօնոմի մէսէլէլերի պիթէր պիթմէդ, Ալմանլար իլէ Զէյլէր արասընտա թէվասսութտա պուլունճաղընը պէեան իլէ տահիլի ասաեիյին եէրինէ կէթիրիլմէսի իչուն, պիլճիմէ ֆըրգալարը իթիտալէբէրլիքք եօլունա տավէթ իթմիշ տիր։ Ազատան պիրի՝ ճէնուսի Աֆրիգա մուհարեպէսինտէ Սվոթրիա-Մաճարիսթանընն Պօէրլէր լէհինտէ միւտախէլէ իթմէսինի թէքլիֆ իթմիշ տիր։

ՐՕՄԱ.—Շըմալի Իթալիանընն պաղը չէհրլէրինտէ պու կիւն էօյլեսին սօնրա սաաթ 3ի 50 տաղրդա կէճէրեք զէլզէլէ հիսս օլունմուշ տըր։

ԲԱՐԻՍ.— Զին վէ Մատակասգար սէվգրյեաթը ասքէրիյէսինէ մախսուս պայրաղլար՝ ալայ իլէ էնվալիտ միւզէյանէսինէ գօնուլմուշ տըր։ Էհալի՝ մէղքիւր պայրաղլարը չիտէթլէ ալգէշլամըշ տըր։

—Սբիրթօ իլէ միւթէհարրիզ օթօմօպիլ արապալարը՝ ղրաաթ նաղրերընն րիեասէթի ալթընտա միւսապագաեա կիրիշմիշլէր տիր։ Մ, Մօրիս՝ 18 տաղրդա զարիքնտա օն պէշ քիլօմէթրօ եօլ ալարագ, պիրինճի չրգմըշ տըր։

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ.—Վէպատան էօլէնէրտէն մատտա չիւսկէլի խասթալըգտան իւչ տէօրթ քիլի տահա թուռուլմուշ տըր։ Խասթախանէլէրտէ պիր չօգ ատամլար իսիթիլաթտան մէն օլունմուշլար տըր։

ԿԵՃԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ՊԷՐԼԻՆ. 31 հոկտ.— Ամանիա պաշ վէքիլի գօնթ Պիւլովն Կեաղընտա

بك اوغلى كاردى

ԲԵՐԱ

ԵԹԷ ԿԸ ԹԿՆԱՒՈՐ առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու առողջարար սիկարի թղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պալէրեանի

ԲԵՐԱ ԵՒ ՊԷՏՈՂԼՈՒ

անուն բուն դաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, Դերմնք ուրիշներէն առաւելութիւն մ'ալ ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի գունաւոր քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ՓՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղիք է. Կ. Պոլիս, Զիւմպիւլի խան, Կարապետ էֆ. Պալէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յաճախորդաց և յանձնակատարներուն ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՁԵՂՔ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեղծերէն զգուշացէք։

ՏԻՇ ԹԱՊԻՊԻ Ե. ՀՈՇԵԱՆ

Դաբը Դէօյրէ Մօրա ճապրէ

Բէլլինճոնա օղաղնոս, նումէրօ 52

Հէր կիսն սապատան կիճէ եարբանա գատար միւմանիէյի Հոշեան էֆ. Թէտավիճանէսինէ միւրաճաաթ իտէն զէվաթը գապուլ իլէ տիշ աղբիլարը, ֆիրիւ-քիլիւեի վէ պունարատան իլէրի կէնէն աղբը խատթալըգլարընը էն միւքէմմէլ վէ սօն թէրթիպտէ ալաթ վէ իլաճլար իլէ թէտավի իտէր։ Ալ-թըն, բլաթին, էմայլատան տիշ տօլտուրուլուպ զայէթ զարիֆ վէ սէնսաթքեարանէ տիշ թագրմարը իսկայ իտէր կէրէք քաուչու վէ կէրէք ալճուն տիմաղ իսթիմալը իլէ Հէր միւրաճաաթ իտէն թէէմին էտիրի վէ տեքիօճատ էտիլէն վազիֆէ մուճիպը մէմնունէյէթ սուրէթտէ իբմալ օլունսուգատան սօնրա թէսլիեթ օլունուր։

Բազար էրթէսի, յարդանպա վէ ճումաա էրթէսի Սթամբոլ ճիէէթինտէ պուլունան միւշթերիլերինի սապատան էօյլեկէ գատար Պահէճ Դարուտա Ս. Սահակեան Տիշ Թէտավիճանէսինտէ գապուլ իտէր։

Լիւզումը թագտիրինտէ բազար կիւնէրի տախի միւրաճաաթ օրունապիլիր։ 8—20

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Է.Փ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւմանիէյի՝ օն պիր սէնէ մուգատատէ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէսէն պա չահատէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ գայրէթ ու խթիգամթիլէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, էրպապը նամուս վէ ինպազթատան վէ պիրինէի սընրի տավ վէքիլէրինտէն մատրուի պիր զաթ սրը։

Քէնտիլէրի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօճատ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիւմ մուգապիլինտէ ալթը այլդ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապուլ իլէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիւմաթ ալմագ իսթէէնէրէ պէյանը բէյ վէ իթթայը մալիւմաթատան գաչընմագ։ Էքսէր տավալարատան բէյնին իւտրէթ ալմատրը կիսի։ Քէք չօգաբընտա սուէնէն թէվիկիէտ գուսուրէմէգ։ Սապահլարը սաաթ 2—6ա վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եազբանէսինտէ պուլունուր։

Փոստէթիճանէսի՝ Պապը Ալի ճատէսինտէ Մուսու խանընատա 22, 23 վէ 24 նումէրօլը օտալար տրը։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԷԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ, ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ բնկերութիւնը իր հսկայական մեքենաներէն մինչև յարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐԻ բնկերութիւնը զանազան արուեստանդէսներու մէջ 400է աւելի շքադրամէ պատուոյ մրցանակ առած է։

Սակն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ բնկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայով դերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Մեքենաներուն ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ գրեալ գեղեցիկ յատկանիշը և կը ծախուին միայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՎԹԱՆԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻ, ԵՒԼն.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած շէնքը։

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէէն դիմաց։ Ղալաթիա՝ Գալաքէօյ թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մանաճիւղք՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին

Ի ՊԱՌԻՍ

Թրոքատէրօ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և Եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենաուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաև թուղթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին Եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց ժամանակներ։ Փափաքողներուն քաթալոկը ձրի կը դրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրստաբաք և Կ. Իսմիհեան Որդիք վաճառատունները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի պարեւս, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻՁ. — ՊՊ. Լաքարիէ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթո